

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO
ROZVOJA OBCE KUNEŠOV NA ROKY 2015 - 2022**

Identifikačné údaje dokumentu:

Názov:	Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Obce Kunešov na roky 2015 - 2022	
Územné vymedzenie:	Kód kraja: 600 Kód okresu: 613 Kód obce: 516996 Kód KÚ: 829854	Názov kraja: Banskobystrický Názov okresu: Žiar nad Hronom Názov obce: Kunešov Názov katastrálneho územia: Kunešov
Východiskový dokument na úrovni obce:	<ul style="list-style-type: none"> • Program ekonomického, sociálneho a kultúrneho rozvoja Obce Kunešov na roky 2007 – 2013 (prerokované a schválené dňa 14. februára 2008) 	
Východiskový dokument na úrovni VÚC:	<ul style="list-style-type: none"> • Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja 2007 – 2013 (schválený Uznesením Zastupiteľstva BBSK č. 221/2007 zo dňa 23. augusta 2007) 	
Dátum platnosti:	od 29. 07. 2015 do 31. 12. 2022	
Verzia	1.0	
Publikovaný verejne:	13.07.2015	

Spracovanie PHSR:

Forma spracovania	<ul style="list-style-type: none"> • S pomocou externých odborníkov - úplné spracovanie „na kľúč“. • Spracovateľom je spoločnosť MP Profit, s.r.o., sídlo: Bulíková 21, 851 04 Bratislava, IČO: 36 734 420, • Zodpovedná osoba: Mgr. Vojtech Valkó, kancelária Nové Zámky
Riadenie procesu spracovania	<ul style="list-style-type: none"> • Dokument bol spracovaný v súlade s platnou legislatívou - Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja a na základe platnej Metodiky na spracovanie PHSR. • Spracovanie riadila a zastrešovala starostka Obce Kunešov - PhDr. Mária Slašťanová. • Zapojenie verejnosti a komunikácia s verejnosťou bola uskutočnená dotazníkovou metódou.
Obdobie spracovania	<ul style="list-style-type: none"> • od 06/2015 do 08/2015
Financovanie spracovania	<ul style="list-style-type: none"> • financovanie celého procesu spracovania PHSR zabezpečila obec z vlastných zdrojov

OBSAH

ÚVOD	4
1 ANALYTICKÁ ČASŤ	6
1.1 Základná charakteristika obce	7
1.1.1 Širšie územné vzťahy	7
1.1.2 Užšie územné vzťahy	9
1.1.3 Historicko-kultúrna charakteristika obce	10
1.2 Fyzickogeografická charakteristika	13
1.3 Humánno geografická charakteristika	15
1.3.1 Charakteristika obyvateľstva	15
1.3.2 Ekonomická charakteristika	22
1.4 Vyhodnotenie väzieb na PHSR VÚC BBSK	25
1.5 SWOT analýza	28
2. STRATEGICKÁ ČASŤ	31
3. PROGRAMOVÁ ČASŤ	33
4. REALIZAČNÁ ČASŤ	43
4.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie	43
4.2 Komunikačná stratégia	43
4.3 Monitorovanie a hodnotenie	44
5. FINANČNÁ ČASŤ	45
ZÁVER	46
ZOZNAM PRÍLOH	47
Príloha č. 1 – Tabuľková časť	48
Príloha č. 2 – Obrazová príloha	55
Príloha č. 3 – Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu	62

ÚVOD

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Kunešov na roky 2015 – 2022 je strednodobý rozvojový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v **Stratégii regionálneho rozvoja SR** a zohľadňuje ciele a priority ustanovené v **Programe hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja 2007 – 2013**, na území ktorej sa obec Kunešov nachádza.

V súvislosti s novým programovým obdobím Európskej únie na roky 2014 - 2020 a v súlade so **Zákomom č. 539/2008 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja** bolo pre obec nevyhnutné začať s aktualizáciou základného programového dokumentu, prostredníctvom ktorého je možné čerpať finančné prostriedky z Európskych štrukturálnych fondov na podporu svojich rozvojových projektov a aktivít. Doteraz platný **Program ekonomického, sociálneho a kultúrneho rozvoja Obce Kunešov na roky 2007 – 2013** bol prerokovaný a schválený dňa 14. februára 2008 a v súčasnosti je už neaktuálny.

Hlavným cieľom je vychádzať z aktuálnej situácie v území a zostaviť strategickú a implementačnú časť tak, aby sa stala východiskom pre realizáciu budúcich projektov.

Pri tvorbe PHSR boli dodržané nasledovné základné princípy:

- je založený na kvalitných a overených dátach,
- je výsledkom komplexných analýz v troch kľúčových politikách - oblastiach,
- je vytvorený partnerstvom hlavných aktérov územia,
- je v súlade s udržateľným využívaním hodnôt a zdrojov konkrétneho územia,
- je vyjadrením vízie v konkrétnych stratégiách a rozvojových projektoch.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Kunešov sa skladá z **úvodného zhrnutia** celého materiálu, **analytickej časti**, ktorá obsahuje vonkajšiu a vnútornú analýzu obce a SWOT analýzu v prioritných oblastiach rozvoja zahŕňajúcu silné a slabé stránky, príležitosti a hrozby. Ďalej obsahuje **strategickú časť**, ktorá zahŕňa víziu obce, výber a popis strategických cieľov v jednotlivých politikách - oblastiach rozvoja (hospodárska, sociálna a environmentálna). **Programová časť** dokumentu obsahuje zoznam opatrení a aktivít (akčných plánov) na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce. **Realizačná časť** je zameraná na popis postupov inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia realizácie programu rozvoja obce, systém monitorovania a hodnotenia plnenia programu. **Finančná časť** obsahuje finančné zabezpečenie jednotlivých opatrení a aktivít, ako aj indikatívny finančný plán realizácie PHSR. **Záver** obsahuje informáciu o schválení a zverejnení PHSR.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Kunešov na roky 2015 - 2022 bude **základným strategickým dokumentom** na zabezpečenie koncepčného rozvoja obce, ako aj na zlepšenie a zefektívnenie rozhodovania miestnej samosprávy, a bude neoddeliteľnou súčasťou pre možnosť čerpania prostriedkov z Európskej únie. Program je zameraný na

podporu regionálneho rozvoja na miestnej úrovni s dôrazom na **hospodársku, sociálnu a environmentálnu oblasť**.

Cieľom spracovania PHSR obce bolo poskytnúť komplexný pohľad na súčasný stav a na perspektívy obce, stanoviť strategické oblasti a ciele rozvoja obce. Zmyslom procesu tvorby PHSR bolo sformulovať takú predstavu o smerovaní obce, ktorá vyjadruje ekonomické a sociálne záujmy jej občanov a zároveň je v súlade s prijatými koncepciami štátu, vyššieho územného celku, príp. rezortnými stratégiami, záujmami ochrany životného prostredia, kultúrneho dedičstva a pod.

Aktualizovaným programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja obec zvýši svoje šance získať finančnú podporu zo štrukturálnych fondov v novom programovom období 2014 – 2020 na realizáciu projektov. Pomocou jednotlivých akčných plánov si obec bude vedieť správne zaradiť svoje projektové zámery do jednotlivých operačných programov a opatrení a bude vedieť preukázať súlad zamýšľaného projektu s regionálnymi stratégiami a miestnou stratégiou, ktorú bude reprezentovať svojím PHSR.

1 ANALYTICKÁ ČASŤ

Analytická časť obsahuje komplexné hodnotenie a analýzu východiskovej situácie obce s väzbami na širšie územie. Okrem základnej charakteristiky obce a opisu prírodných, t.j. fyzickogeografických podmienok, veľký dôraz kladie na humánogeografickú analýzu. Pomocou dostupných štatistických údajov sme podrobne študovali vývoj a štruktúru obyvateľstva, bývanie a bytový fond, ako aj ekonomickú a hospodársku situáciu obce.

Pri spracovaní analytickej časti bola použitá metodika zberu a vyhodnocovania informácií získaných z portálu Štatistického úradu SR, z dostupných knižných a internetových zdrojov, mapových podkladov, ako aj priamo z informácií od zamestnancov a obyvateľov obce Kunešov. K textovej časti (k samotnému opisu) sú pripojené aj tabuľky, grafy ako aj obrazová príloha na znázornenie a lepšie pochopenie vývoja, súčasného stavu a smerovania obce.

Zoznam kvantitatívnych a kvalitatívnych dát

Oblasť dát / téma	Zdroj dát	Webová stránka
Demografia	<ul style="list-style-type: none"> PHSR obce Kunešov na roky 2007 – 2013 Štatistický úrad SR 	http://datacube.statistics.sk/
Bývanie	<ul style="list-style-type: none"> Štatistický úrad SR 	http://datacube.statistics.sk/
Územie, územné vzťahy a prírodné podmienky	<ul style="list-style-type: none"> PHSR obce Kunešov na roky 2007 – 2013 PHSR VÚC BBSK 2007 - 2013 	http://kunesov.sk/ http://www.bbsk.sk/ http://globus.sazp.sk/atlassr/
Školstvo a vzdelávanie	<ul style="list-style-type: none"> PHSR obce Kunešov na roky 2007 – 2013 PHSR VÚC BBSK 2007 - 2013 Aktualizácia údajov pomocou zamestnancov OÚ 	http://kunesov.sk/ http://www.bbsk.sk/
Zdravotníctvo	<ul style="list-style-type: none"> PHSR obce Kunešov na roky 2007 – 2013 PHSR VÚC BBSK 2007 - 2013 Aktualizácia údajov pomocou zamestnancov OÚ 	http://kunesov.sk/ http://www.bbsk.sk/
Sociálna starostlivosť	<ul style="list-style-type: none"> PHSR obce Kunešov na roky 2007 – 2013 PHSR VÚC BBSK 2007 - 2013 Aktualizácia údajov pomocou zamestnancov OÚ 	http://kunesov.sk/ http://www.bbsk.sk/
Ekonomická situácia	<ul style="list-style-type: none"> PHSR obce Kunešov na roky 2007 – 2013 PHSR VÚC BBSK 2007 - 2013 Aktualizácia údajov pomocou zamestnancov OÚ 	http://kunesov.sk/ http://www.bbsk.sk/
Životné prostredie	<ul style="list-style-type: none"> PHSR obce Kunešov na roky 2007 – 2013 PHSR VÚC BBSK 2007 - 2013 	http://kunesov.sk/ http://www.bbsk.sk/

1.1 Základná charakteristika obce

1.1.1 Širšie územné vzťahy

Obec Kunešov leží na Strednom Slovensku, v severozápadnej časti **Banskobystrického kraja**. Územie Banskobystrického kraja má spoločnú hranicu s Maďarskou republikou a s Nitrianskym, Trenčianskym, Žilinským, Prešovským a Košickým krajom. Rozlohou 9 455 km² sa Banskobystrický samosprávny kraj radí na prvé miesto medzi vyššími územnými celkami na Slovensku. Kraj pozostáva z 13 okresov, v ktorých sa nachádza 516 obcí, z toho 24 obcí má štatút mesta.

Počtom 652 218 obyvateľov k 31.12.2010 (11,99 % z celkového počtu obyvateľstva SR) a hustotou zaľudnenia 69,0 obyvateľov na km² patrí **Banskobystrický samosprávny kraj (BBSK)** k najredšie obývaným krajom (Slovenská republika 110,80 obyvateľov na km²). V kraji žije 337 444 žien a 314 774 mužov. Podľa stupňa urbanizácie sa radí do skupiny ostatný vidiecky región (53,21 % mestského obyvateľstva). BBSK v roku 2010 bol počet ekonomicky aktívneho obyvateľstva na úrovni 325,2 tis. obyvateľov kraja (49,86%). Evidovaná nezamestnanosť je v BBSK dlhodobo najvyššia zo všetkých krajov SR a je vysoko nad priemerom SR i EÚ 27. V roku 2010 dosiahla úroveň 18,86 %!

Zdravotná starostlivosť v kraji je zabezpečovaná sieťou všetkých typov zdravotníckych zariadení. BBSK má 18 nemocníc, 6 prírodných liečebných kúpeľov (Brusno, Číž, Dudince, Kováčová, Sliač, Sklené Teplice - najviac spolu s Prešovským samosprávnym krajom) a 2 kúpeľné liečebne (Dudince, Kováčová). Najväčší podiel na počte zdravotníckych zariadení (1 577) majú zariadenia ambulantnej starostlivosti (1 183). Kapacita posteľového fondu sa postupne znižovala v nemocniciach (4 128), nárast je však zaznamenaný v liečebných kúpeľoch (2 652). Celkom tak predstavuje 6 780 lôžok, čo je porovnateľná hodnota s Košickým samosprávnym krajom.

BBSK má **významné postavenie v kultúre SR**. Sieť zariadení je tvorená divadelnými scénami (8) a od roku 2006 sa ich počet zvýšil o 3. Rozvetvená je tiež sieť múzeí (17), čo je po Bratislavskom samosprávnom kraji najvyšší počet; galérií (2), ktorých návštevnosť rástla. BBSK má 424 knižníc s pripojením na internet a pomerne málo registrovaných užívateľov (60 tis.). V kraji sa nachádzajú aj 3 astronomické zariadenia.

Priemysel je v regióne rozložený nerovnomerne. Vysokú koncentráciu dosahuje na severe kraja, kde sídlia najproduktívnejšie odvetvia - hutnícky, strojársky, drevársky, farmaceutický a papierenský priemysel. V južnej časti má základňu potravinársky priemysel a ostatné odvetvia komplementárne k poľnohospodárstvu a sklársky a keramický priemysel. Pomerne rovnomerne je po kraji rozložený strojársky a drevospracujúci priemysel ako aj subdodávateľské firmy pre automobilový priemysel.

Dominujúcim odvetvím priemyslu v kraji je hutníctvo železa a hliníka v okresoch Brezno, Žiar nad Hronom a Žarnovica, ktoré exportuje viac ako 80 % produkcie. Z hľadiska významu

za hutníctvom nasleduje strojársky priemysel, drevospracujúci a potravinársky priemysel a za nimi ostatné odvetvia. Krajské mesto Banská Bystrica sa v posledných rokoch orientuje na rozvoj služieb a obchodu.

Hospodárstvo kraja je podmienené jeho historickými a geografickými pomermi. Hornatá časť na severe bola už v stredoveku strediskom ťažby nerastov, čo položilo základy priemyselnej výroby, ktorý sa ďalej aj v rámci industrializácie Slovenska rozširovala. Vzhľadom na charakter krajiny na juhu vždy prevládala poľnohospodárska a potravinárska výroba. Poľnohospodárska pôda strednej kvality tvorí 44 % celej rozlohy kraja. Veľkým bohatstvom kraja sú lesy, ktoré zaberajú skoro 49 % územia BBSK. Hospodárske lesy so základnou produkčnou funkciou tvoria 76,65 %. Súčasný ťažobný priemysel sa presúva do okolia Lučenca (silikáty) a do okolia Revúcej (magnezitová ruda). V nadväznosti na začiatok stavieb rýchlostných ciest sa hlavne v okresoch Žarnovica a Žiar nad Hronom začali vo väčších objemoch ťažiť stavebné materiály. V kraji sa nachádza 16 priemyselných parkov so zameraním najmä na strojársky, automobilový a drevársky priemysel.

BBSK patrí k **menej produktívnym poľnohospodárskym regiónom SR** s celkovou výmerou poľnohospodárskej pôdy 245 063 ha (10,1 %) a s najnižším podielom ornej pôdy v SR. Na poľnohospodárskej produkcii SR sa podieľa na tržbách z predaja výrobkov z prvovýroby 79,4 mil. Eur, a to je iba 5,4 % (najmenej v SR) a od roku 2004 zaznamenal pokles. Významnejšie postavenie má v živočíšnej produkcii.

BBSK má **významné postavenie v oblasti turizmu**, patrí medzi najnavštevovanejšie kraje SR. S ubytovacou kapacitou v 483 ubytovacích zariadeniach dosiahol podiel na návštevnosti (11,2 %), a to vyššiu ako v Košickom kraji. Pomaly sa zvyšuje výkonnosť v oblasti turizmu. Vidiecke oblasti sú na ceste k transformácii, pomáhajú im nástroje na vyrovnávanie regionálnych rozdielov – predovšetkým diverzifikácia hospodárskej činnosti. Identita a špecifickosť sídiel a subregiónov je zachovaná a dobre využívaná v prospech kvalitných miestnych produktov napr. lazy.

Dopravný systém kraja nezodpovedá potrebám jeho ekonomického rozvoja. Zaostáva najmä vo vybavenosti modernou cestnou infraštruktúrou. V kraji sa nachádza letisko Sliač, ktoré sa využíva aj na nepravidelnú civilnú dopravu. Dve hlavné železničné trate spájajú juh Slovenska so severom a západ s východom. Tieto sú integrované do rozsiahlej siete regionálnych tratí. BBSK má najdlhšiu cestnú sieť v SR (3 196 km), s nulovým podielom diaľnic, s nízkym podielom rýchlostných ciest (91,5 km) a ciest I. triedy (642 km). Má však najvyšší počet ciest II. triedy (610 km) a III. triedy (1 853 km). V počte vozidiel (11,5 %) ho radí k posledným miestam medzi kraji v SR, pri osobných motorových vozidlách takisto (11,2 %). Z pohľadu dopravných služieb dosahuje nízke výkony v nákladnej doprave pri preprave tovaru a oproti roku 2003 poklesli. Výkony v osobnej preprave tiež nízke a oproti roku 2003 poklesli.

Z hľadiska územno-správneho členenia obec Kunešov ďalej patrí do **okresu Žiar nad Hronom**. Okres Žiar nad Hronom leží v severozápadnej časti Banskobystrického kraja.

Rozloha okresu je 517,67 km². V roku 2004 žilo v 35 obciach okresu 47 803 obyvateľov a v roku 2010 to bolo 47 424 obyvateľov. Miera urbanizácie je 54,0 %. Hustota obyvateľov je 91,61 obyv./km². Podiel lesnej pôdy je 53,4 %, podiel poľnohospodárskej pôdy je 38,8 %, podiel chránených území prírody je 18,1 %. Z celkového počtu obcí majú štatút mesta Žiar nad Hronom a Kremnica.

Zdroj: <https://commons.wikimedia.org>

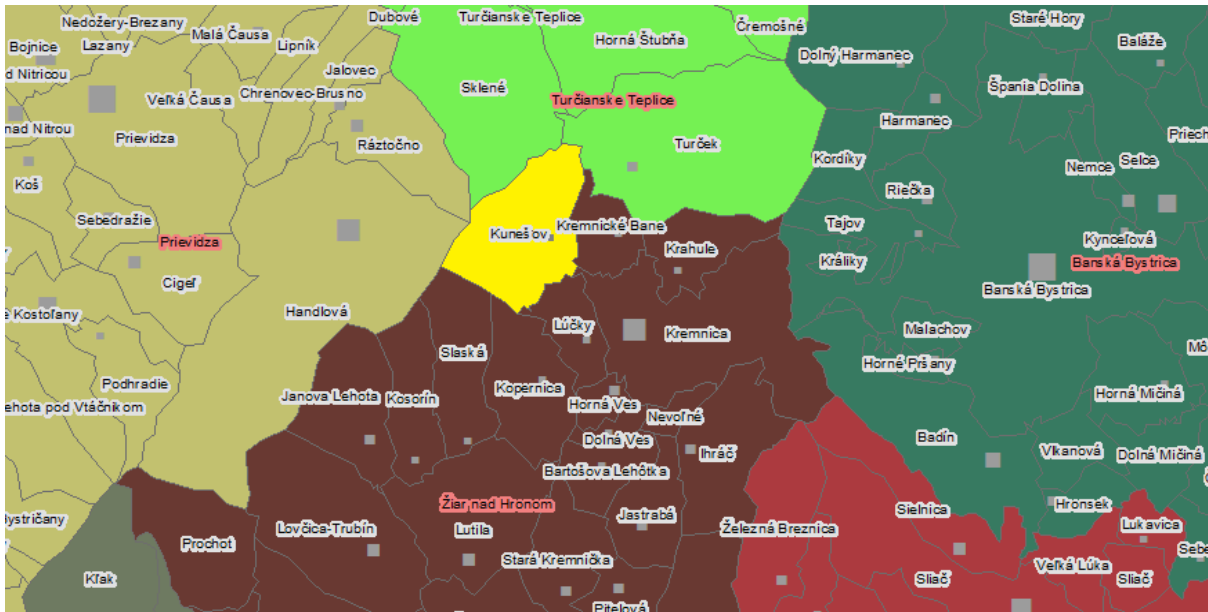
Obec Kunešov je členom **Mikroregiónu Kremnica a okolie**, ktorý je zároveň členom **Občianskeho združenia Žiarska kotlina**. Toto občianske združenie sa v programovom období rokov 2014 - 2020 bude uchádzať o štatút Miestnej akčnej skupiny (Verejno-súkromného partnerstva). Cieľom združenia je pomocou prístupu LEADER a spoluprácou jednotlivých členov realizovať rozvojovú stratégiu združenia s cieľom zlepšiť ekonomické príležitosti a sociálne podmienky Žiarskej kotliny zvýšením atraktivity územia, zamestnanosti a vzdelanosti jej obyvateľov. (<http://www.vspziarskakotlina.sk/>)

1.1.2 Užšie územné vzťahy

Obec Kunešov hraničí s obcami:

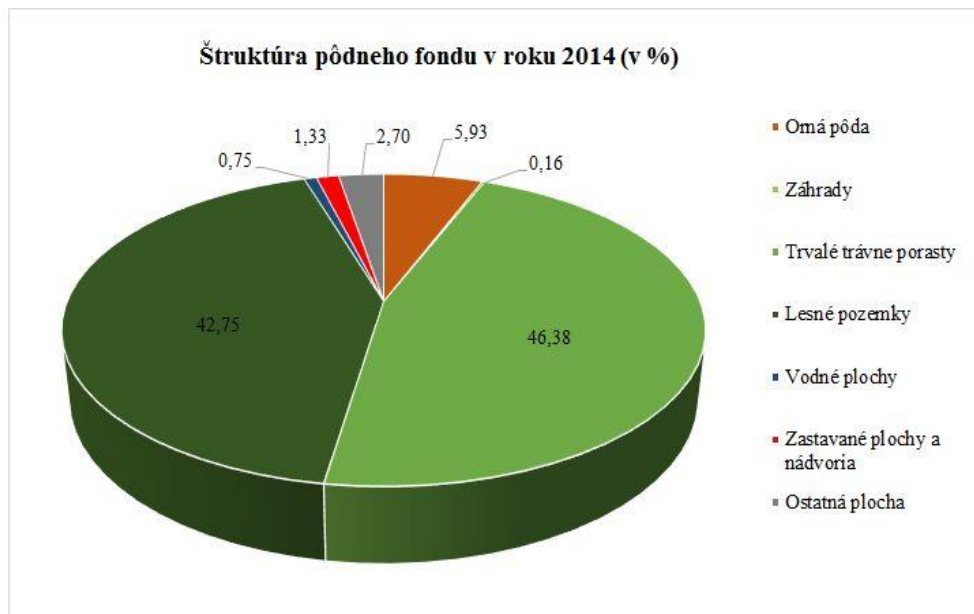
- **na východe** - Kremnické Bane (okres Žiar nad Hronom, Banskobystrický kraj)
- **na juhovýchode** – Kremnica, Lúčky (okres Žiar nad Hronom, Banskobystrický kraj)
- **na juhu** – Kopernica, Slaská (okres Žiar nad Hronom, Banskobystrický kraj)
- **na západe** – Handlová, Ráztočno (okres Prievidza, Nitriansky kraj)
- **na severe** – Sklené, Turček (okres Turčianske Teplice, Žilinský kraj)

Najbližším mestom je **Kremnica**, ktorá je vzdialená len 8 km. **Okresné mesto Žiar nad Hronom** sa nachádza 26 km od obce. Uvedené mestá predstavujú aj **nodálne centrá**, v ktorých spádového územia sa nachádza aj obec Kunešov. V súčasnosti je výrazný hlavne pohyb obyvateľstva do týchto centier za prácou, do škôl a pod.. V minulosti takýmto nodálnym centrom bolo aj **mesto Handlová**, kam dochádzalo za prácou, hlavne do baní, cez poľné a lesné cesty veľa obyvateľov obce Kunešov.

Zdroj: <http://globus.sazp.sk/atlassr/>

Obec Kunešov tvorí jediné katastrálne územie s rovnakým názvom. Celková výmera územia je 23 630 157,00 m² (2 363 ha). Čo sa týka pôdneho fondu **dominujú trvalé trávne porasty a lesné pozemky**, menej orná pôda. Štruktúra pôdneho fondu bola v roku 2014 nasledovná:

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

1.1.3 Historicko-kultúrna charakteristika obce

Obec Kunešov vznikla pravdepodobne v 13. storočí, no Nemcami bola kolonizovaná v 14. storočí. Listina o založení obce hovorí o udelení dedičného richtárstva Wernerovi de Potska kremnickým komorským grófom magistrum Leopoldom v roku 1342, pričom nazýva obec "Villa Sancti Michaelis". V roku 1429 bol Kunešov spolu s viacerými obcami predaný mestu Kremnica.

Pôvod názvu obce sa snažila zdôvodniť ústnym podaním šírená povest' o zbojníkovi Kuneschovi, ktorý okrádal baníkov, idúcich z bane so mzdou, čím sa stal nechceným pánom obce. Keďže vieme, že obec bola v 14. storočí kolonizovaná Nemcami, aj Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV v Bratislave sa prikláňa k takémuto vysvetleniu. V maďarčine sa obec volala Kunosvágása, čo vo voľnom preklade znamená Kunešova drevorubačská osada. Aj v slovenskom jazyku v 20. storočí sa názov obce postupne menil od Kunošov (1920), po Kunešov (1927) a tento názov nesie obec doteraz.

Prví osadníci tohto územia boli určite drevorubači, keďže drevo potrebovali kremnické bane. Okrem toho sa domáci muži zamestnávali ako baníci v Kremnici a neskôr aj v Handlovej. Vyklčované územie potom využívali na poľnohospodársku výrobu, ktorá tvorila nezanedbateľnú časť živobytia. Doplňujúcu funkciu pre živobytie malo remeselné spracovanie dreva, v čom okrem výroby nevyhnutného domáceho zariadenia a náradia vynikala rezbárska výroba drevených hračiek, betlehemov a drevených plastík. Ženy sa venovali výrobe paličkovej čipky, ktorú vyrábali predovšetkým na predaj.

Počas 2. svetovej vojny sa v obci utvorila skupina nemeckých antifašistov. Neskôr počas SNP i partizánsky oddiel pod vedením Gejzu Lacka. Nacistické vojská obec 2. apríla 1945 za pomoc partizánom vypálili, zhorelo 198 domov a hospodárskych stavieb. Celkovo počas vojny zahynulo 72 obyvateľov obce. Niektorí nemeckí obyvatelia obce sa vďaka svojim zásluhám v boji proti nacizmu vyhli deportácii, ktorá na základe Benešových dekrétov postihla väčšinu ostatného nemeckého obyvateľstva Česko-Slovenska. Väčšina obyvateľov bola však z obce deportovaná.

Zmeny v tradičných zamestnaniach a remeslách nastali po 2. svetovej vojne, kedy sa v obci najprv vytvorilo JRD, potom hospodárenie na pôde prevzali Štátne majetky. Po 2. svetovej vojne obyvatelia obce, ktorí nenašli uplatnenie v poľnohospodárstve, sa zamestnali v kremnických závodoch alebo v Žiari nad Hronom. Po roku 1990 časť obyvateľov má vlastnú živnosť, časť obyvateľov je zamestnaná, no veľkým problémom zostáva nezamestnanosť obyvateľov so základným vzdelaním, ale aj mladých absolventov s učňovským vzdelaním a z nich najmä žien.

Od 14. storočia až do konca 2. svetovej vojny **obec Kunešov obývali Nemci**. Na základe záverov postupimskej konferencie bolo v roku 1945 okolo 80 % obyvateľov nemeckej národnosti vysťahovaných do Nemecka (Stuttgart, Eslingen) - spolu to bolo okolo 1573 obyvateľov z celkového počtu 1967 obyvateľov. To bol vážny zásah do plynulého vývoja obce. Obec bola následne osídlená obyvateľmi z rôznych častí Slovenska, najmä z okolia Kremnice a z Podpoľania. V roku 1991 mala obec Kunešov 21 % obyvateľov nemeckej národnosti a v roku 2001 už len 19 %.

Kunešov v minulosti predstavoval **reťazovú kolonizačnú dedinu**, v ktorej obytné domy sa stavali v oplotených záhradkách a na úbočiach hospodárske budovy na otvorených dvoroch. Všetko sa stavalo bez urbanistických zásad. Obec až do 20. storočia nemala komunikáciu, ani

spevnenú cestu do obce. Domy boli murované z kameňa (napr. trojpodlažný murovaný dom dedičného richtára – Erbrichterhaus zanikol v 2. svetovej vojne a torzo predstavujú len kamenné rohové zvyšky) alebo zrubové domy s pavlačou s podmurovkou, ktorá sa každý rok bielila. Strechy domov boli valbové, pokryté slamou alebo šindľom. Torzá pôvodnej ľudovej architektúry v súčasnej dobe už len ťažko hľadáme.

Najstaršou zachovalou sakrálnou stavbou je pôvodne gotický **katolícky kostol Sv. Michala archanjela**, dostavaný v roku 1407, ktorý prešiel aj niekoľkými prestavbami. V roku 1766 bol obnovený a dostal novú vežu. Je to jednolod'ová stavba, zaklenutá valenou lunetovou klenbou so štukovými hrebienkami. K hlavnej lodi na severnej aj južnej strane boli pristavené bočné kaplnky. Gotický vstupný portál je jediným zachovaným architektonickým detailom z čias vzniku stavby. Fasáda kostola nemá architektonické členenie. Z dvoch strán veže sú postavené masívne oporné piliere. Vnútorňa výzdoba je pomerne bohatá. Dominantou je oltár s veľkým štukovým reliéfom a obrazom so scénou boja Sv. Michala archanjela s Luciferom od J. Kumschlauera z roku 1926. Ten istý autor je tvorcom Piety. Ďalej sú tu dve bočné neskorobarokové oltáre, malý banický oltár s dvoma plastikami baníkov v ľudovom poňatí. Organ z polovice 18. storočia s barokovou drevenou skriňou je tiež vzácnosťou rovnako, ako plastiky Sv. Augustína a Hieronyma, prenesené v roku 1735 z kostola františkánov z Kremnice. Kostol je zapísaný do Ústredného zoznamu pamiatkového fondu pod číslom 1244/0 NKP. Pozornosť si zasluhuje aj **prícestná neskoroklasicistická kaplnka** z druhej polovice 19. storočia na južnom okraji obce a **štvorcová malá kaplnka** pred obcou pri vstupe od Kremnických baní.

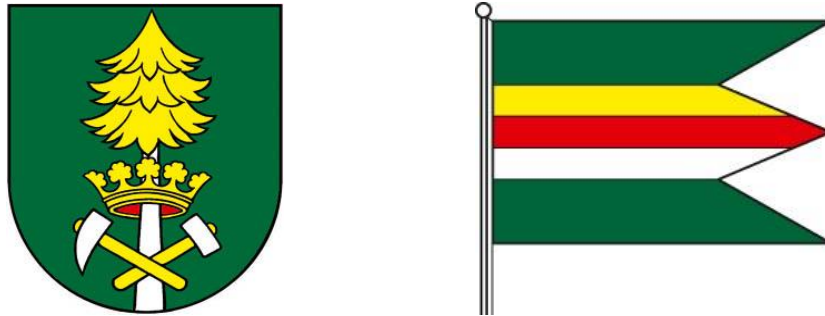
Škola ako obec bola založená v roku 1779 a poštátnená bola v roku 1892. V školskom roku 1918/1919 mala 4 triedy s 232 žiakmi. V školskom roku 1932/1933 mala škola už 9 tried a 407 žiakov. Vyučovacím jazykom bol jazyk nemecký, čo platilo až do roku 1945, kedy nastala zmena v počte a skladbe obyvateľstva. Škola sa stala malotriedkou a tento stav trval až do roku 1972, kedy bola malotriedka zrušená a žiaci od 1. triedy začali dochádzať do Kremnice. V obci zostala len materská škola s počtom 13 detí, čo je na hranici jej udržateľnosti, no obec sa priaznivo stavia k jej existencii v nádeji, že z týchto detí vyrastú vzdelaní ľudia s citovým vzťahom a silnými väzbami k rodnej obci.

Karpatskonemecký spolok na Slovensku – región Hauerland (<http://www.kdv.sk>):

Hauerland je súhrnné nemecké označenie pre **oblasť bývalých nemeckých jazykových ostrovov na strednom Slovensku** s centrami Kremnica (Kremnitz), Nitrianske Pravno (Deutsch Proben), Handlová (Krickerhau) a rozptýlenejšou oblasťou v okolí obce Veľké Pole (Hochwies). Jeho **osídlenie nemeckými osídlencami** bolo podnietené maďarskými kráľmi, aby rozvíjali ťažbu nerastného bohatstva. Vidiecke sídla sa založili hlavne okolo miest Nitrianske Pravno (Deutsch Proben) a Kremnica (Kremnitz), a to z časti vyklčováním lesov. **Názov Hauerland** vznikol až v 30. rokoch 20. storočia. Vytvoril ho asi Josef Hanika, propagoval ho Ambros Grosz. Názov je odvodený od skutočnosti, že ôsmim obciam v oblasti končí v nemčine názov slabikou -hau, čo znamená vyrúbaním lesa vzniknutú čistinu. K regiónu Hauerland patrí 16 miestnych skupín: Vyšehradné (Beneschhau); Krahule (Blaufuss); Kopernica (Deutsch

Litta); Nitrianske Pravno (Deutsch Proben); Janova Lehota (Drexlerhau); Kľačno (Gaidel); Sklené (Glaserhau); Kremnické Bane (Johannesberg); Handlová (Krickerhau); **Kunešov (Kuneschhau)**; Nová Lehota (Neuhau); Horná Štubňa (Oberstuben); Tužina (Schmiedshau); Žilina (Sillein); Turček (Turz); Malinová (Zeche).

Z uvedených historických a kultúrnych skutočností vychádzajú aj súčasné **symboly obce**:

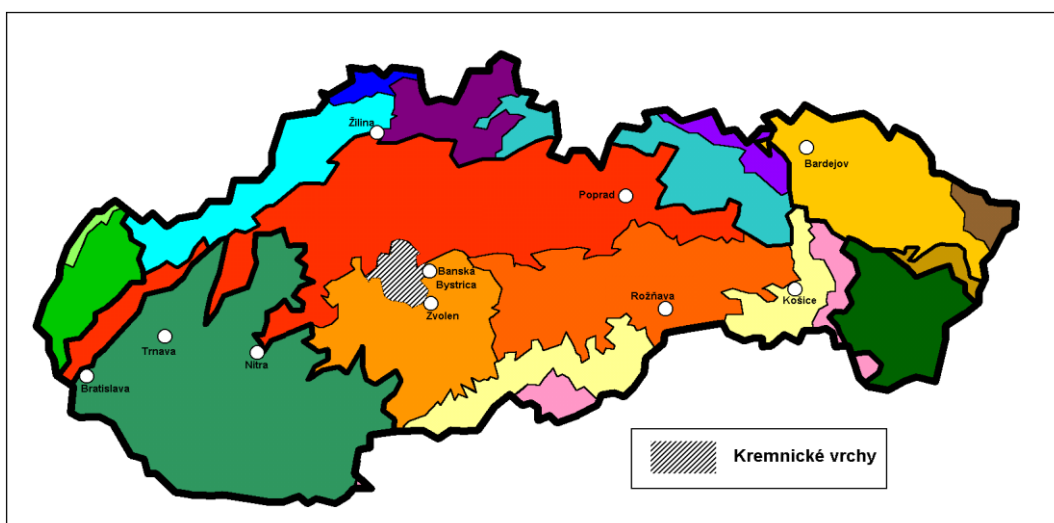

Zdroj: Heraldický register Slovenskej republiky, <http://www.vs.sk/heraldreg/>

V zelenom štíte zlatou, červeno podšitou osemlistou d'atelinkovitou korunou s piatimi viditeľnými listami obopätý strieborný kmeň zlatého smreka, dolu prekrytý zlatými poriskami skrížnených banických kladiviek - rozpájacieho a bicieho. Heraldicky upravený historický pečatný symbol obce (kladivká a koruna), doplnený o motív stromu. Dátum prijatia: 19.04.2002. Číslo uznesenia: OZ - 11/2002. Signatúra HR SR: K-174/2002. Autori: Ladislav Vrtel, Dragica Vrtelová

1.2 Fyzickogeografická charakteristika

Obec Kunešov leží na strednom Slovensku v Kremnických vrchoch, v ich **geomorfologickom podcelku Kunešovská hornatina**. Kremnické vrchy sú sopečným pohorím v centrálnej časti Slovenska, súčasť provincie Západné Karpaty, subprovincie Vnútorne Západné Karpaty a oblasti Slovenské stredohorie.

Zdroj: <https://commons.wikimedia.org>

Nad prevažne odlesnený plošinatý chotár na severnej strane obce vyčnieva **vrch Pieskovec** (907,7 m n.m.) – Landgrundt; na východnej strane **Mazuchov vrch** (869,7 m n.m.); na juhovýchodnej strane **vrch Jarabica** (937,9 m n.m.) – Vollehene; na juhozápade **Mlynský vrch** (849,5 m n.m.) a na západnej strane **vrch Pyramída** (864,6 m n.m.). Chotár obce tvoria prevažne **hnedé lesné pôdy**.

Jediným veľkým vodným tokom regiónu je rieka Hron, ktorá priberá zo svahov Kremnických vrchov množstvo drobných riečok a potokov. Jedným z nich je aj **potok Kopernica**, ktorá preteká obcou Kunešov severojužným smerom. Je to ľavostranný prítok Lutilského potoka, meria 15,9 km a je tokom IV. rádu. Potok pramení v Kremnických vrchoch na južnom svahu Pieskovca (907,7 m n. m.), východne od obce Kunešov, v nadmorskej výške okolo 800 m n. m. Prítoky potoka sú sprava z obce Kunešov, spod Mlynského vrchu (849,5 m n. m.), *Slaský potok* (323,3 m n. m.), zľava zo západného svahu Čertovho vrchu (747,5 m n. m.) a *dva krátke prítoky* z východných strání Dubníka (502,8 m n. m.). Ústí do Lutilského potoka južne od obce Lutila v nadmorskej výške cca 279 m n. m..

Priamo v obci Kunešov sa nevykonávajú hydrometeorologické merania. Najbližšia hydrometeorologická stanica sa nachádza v Banskej Bystrici. Podľa ich údajov môžeme podnebie obce Kunešov označiť ako **mierne chladné**. Priemerná ročná teplota vzduchu je 5°C; priemerná januárová teplota vzduchu je -4,2°C; priemerná júlová teplota vzduchu je 15,5°C. Absolútne teplotné januárové minimum uvádzajú -28°C; absolútne júlové maximum 31°C. V priemere za rok sa vyskytuje 6 letných dní, 145 mrazových dní a 53 ľadových dní.

Zrážky sú veľmi premenlivé, priemerne za rok spadne 980 mm zrážok. Maximum sa uvádza na 1270 mm a minimum len 480 mm zrážok ročne. Najdaždivejším rokom bol v tomto storočí rok 2002, naopak najsuchším rok 2003. **Snehová pokrývka** sa vyskytuje prevažne od polovice novembra do konca marca. Priemerný počet dní so snehovou pokrývkou je 105. Priemerná výška snehovej pokrývky je 30 cm. Maximálna výška snehovej pokrývky bola v roku 2005 a to 98 cm. V obci Kunešov prevláda severozápadný v zime a juhovýchodný **smer vetra** v lete. Priemerná **rýchlosť vetra** v 10 m výške je 3,5 m/s.

Pôvodný porast tvorili na väčšine územia **jedľo-bučiny**, dnes sa na mnohých miestach lesnaté porasty striedajú s trávnatými plochami. Z ďalších drevín sa vyskytuje **javor a brest**, v nižších polohách sa objavujú **porasty tisu**. Ďalšia vegetácia je pomerne jednotvárna, pestrejšia kvetena je len v okrajových častiach. Horské druhy bylín sa objavujú pravidelnejšie len pod hlavným hrebeňom.

Okolie obce Kunešov nie je po botanickej stránke veľmi pestré. Príčinou je **nedostatok vápencového podložia**. Flóra je väčšinou subalpínskeho rázu. **Jar začína** plúcnikom lekárskeho, prvosienukou jarnou, podbeľom liečivým, iskerníkom, záružlím, veronikou lekárskeho a jahodami. **Letné lúky** sú bohaté na vstavače, zvončeky, ďateliny, devätsily, ľubovníky, pamajorán, komonice, materinu dúšku, repík lekárskeho, cesnak medvedí, myši chvost a prasličku.

Fauna chotára nie je najpestrejšia, ale ani najchudobnejšia. Najbežnejšie **vtáctvo** predstavujú lastovička, vrabec, drozdy, d'ateľ, slávik, sýkorka, brhlík, stehlík, trasorítka, žltouchost, škovránok, hýľ, jastrab a sojka. Orol škrekľavý sa vyskytuje sporadicky. Bažant bol do chotára nasadený. **Z cicavcov** tu žijú jeleň, srnec, diviak, kuna, tchor, lasica, líška, zajac poľný, veverica, jež a z lietajúcich cicavcov netopiere. Najväčším cicavcom je medveď, ktorého rajón života môže predstavovať okruh niekoľkých desiatok kilometrov. Vlk sivý, rys ostrovid a jazvec nie sú výnimkou. **Z plazov** tu žijú vretenica, užovka, slepúch, jašterica zelená, jašterica obecná. Zo žiab tu žijú žaba hnedá (skokan), žaba zelená, ropuchy a mloci, salamandra škvrnitá.

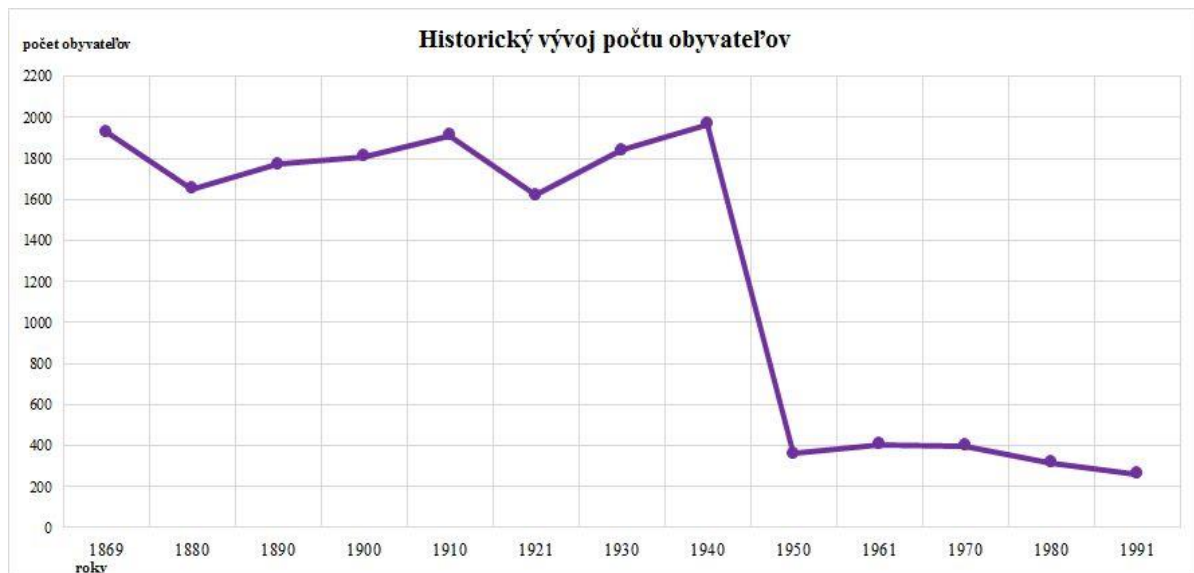
V potoku Kopernica a v ďalších potokoch žijú pstruh bystrinný, plžik, hlaváč a rak. So znečistením potokov fauny v nich ubúda. Najobyčajnejším **motýľom** je mlynárik, ale žije tu aj nosatec jabloňový, bábočka pávooká a admirálka. **Vzácne chránené druhy fauny a flóry** nie sú známe, rovnako, ako nie sú na území obce Kunešov vymedzené žiadne chránené územia. Výnimku tvorí **400 ročná lipa malolistá** s obvodom kmeňa 630 cm vo výške 1,3 m nad zemou.

Aj napriek relatívne chudobnejšej flóre a faune je práve **príroda najcennejšia danosť obce**, ktorú by obec mala využiť pre svoj trvalo udržateľný rozvoj a najmä pre rozvoj liečebnej turistiky, pešej či cykloturistiky, agroturistiky v zimnom aj v letnom období.

1.3 Humánnogeografická charakteristika

1.3.1 Charakteristika obyvateľstva

Historický vývoj počtu obyvateľov:

Zdroj: PHSR Obce Kunešov na roky 2007 – 2013

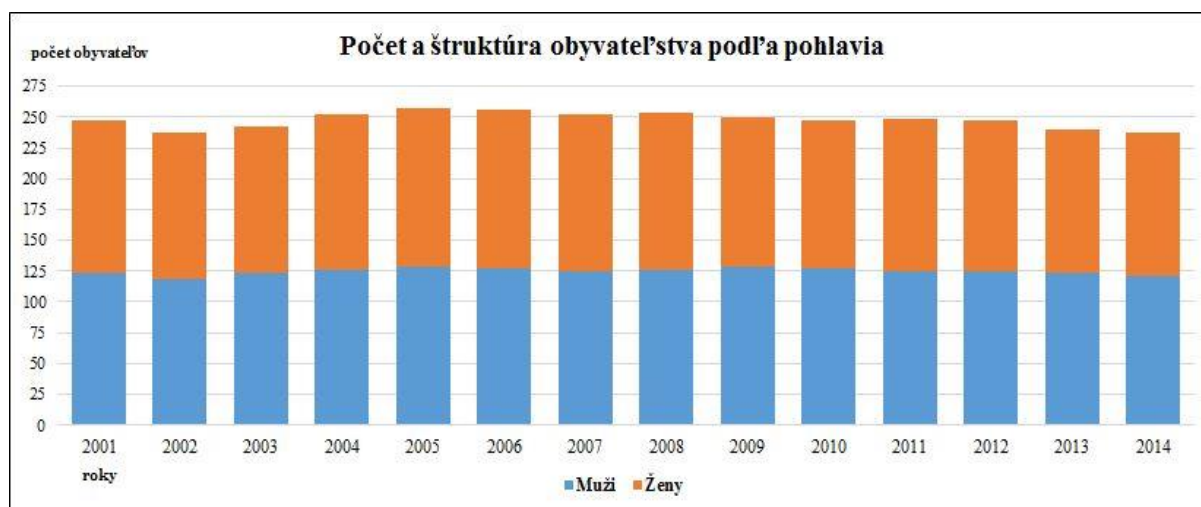
Obec Kunešov mala skoro celé storočie, od roku 1869 až po koniec 2. svetovej vojny počet obyvateľov nad 1600 a do 2000. Ako je z historickej analýzy vyššie známe, obyvateľstvo tvorili

prevažne Nemci, ktorí sa venovali baníctvu, spracovaniu dreva a rezbárstvu. Prudký pokles počtu obyvateľov nastal po 2. svetovej vojne, kedy boli nemeckí obyvatelia vysťahovaní. Do obce sa následne prisťahovali ľudia z okolitých obcí, napríklad aj z Kremnice, počet obyvateľov však až do dnes ostal pod 500.

Vývoj počtu obyvateľov podľa pohlavia a veku:

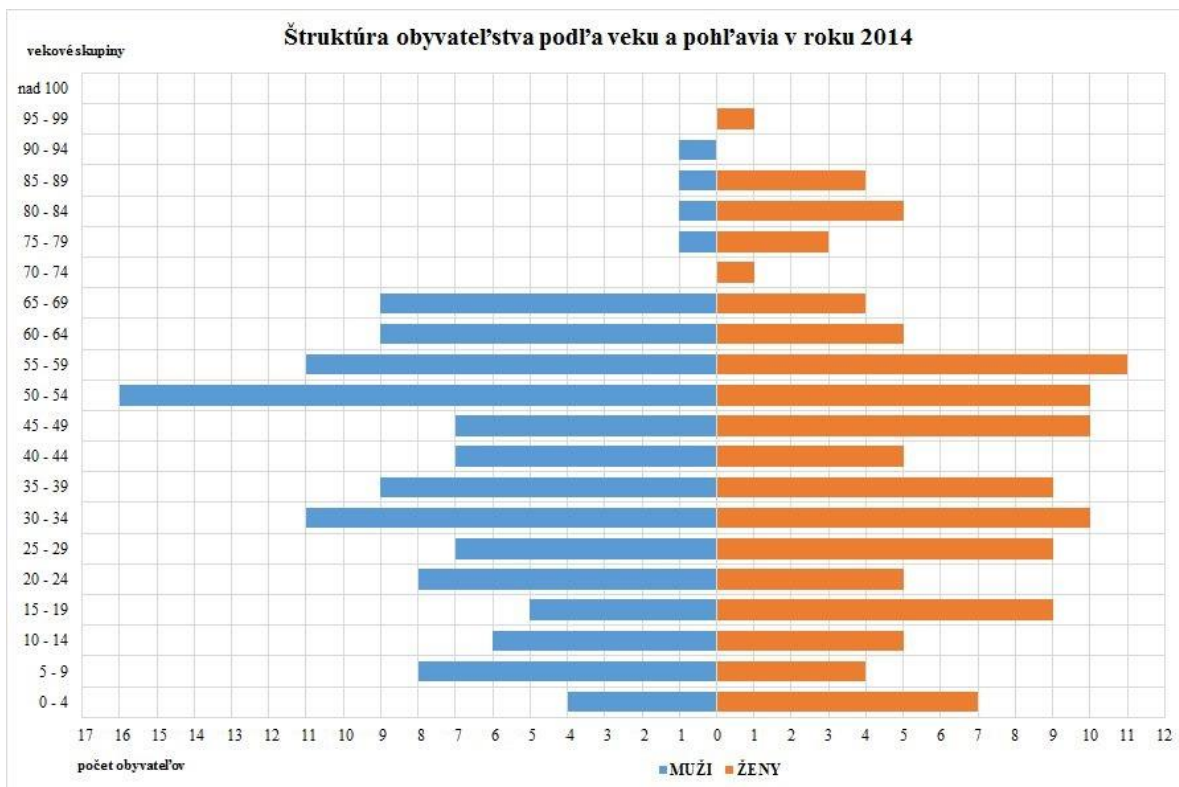
Od roku 2001 až po súčasnosť sa počet obyvateľov pohybuje v rozpätí od 230 do 260. Od roku 2011 pozorujeme neustále klesajúci počet obyvateľov, čo zodpovedá aj celoslovenským trendom vo vývoji počtu obyvateľov. Čo sa týka **štruktúry obyvateľstva podľa pohlavia** vidíme, že obe pohlavia sú vo všetkých sledovaných rokoch rovnomerne zastúpené. Rozdiely v počte mužov a žien sú minimálne, v niektorých rokoch maximálne do 10 obyvateľov.

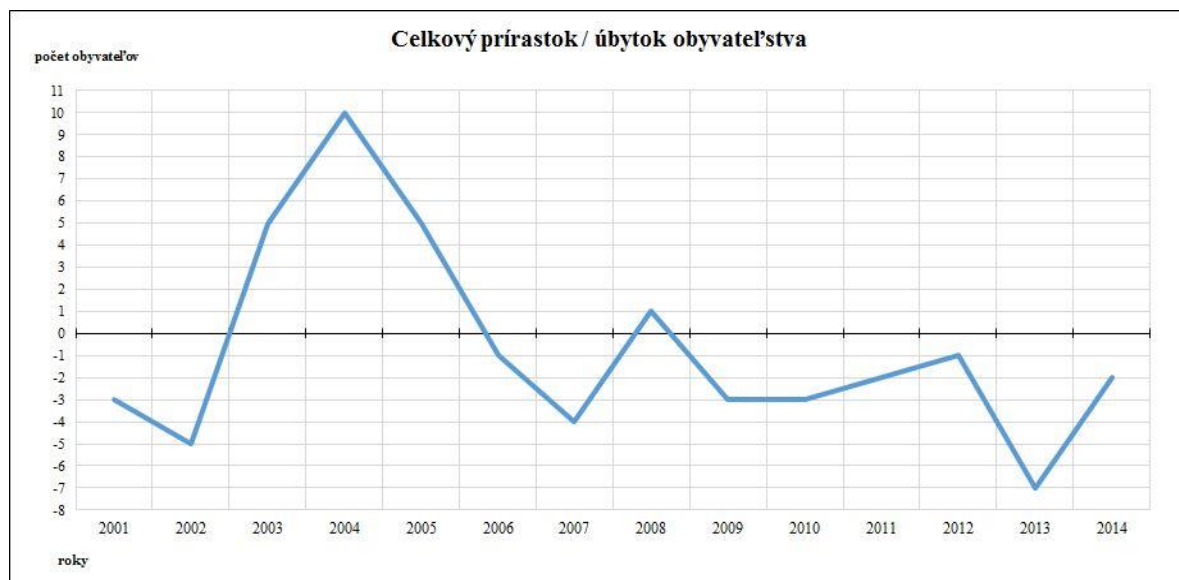
Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Štruktúra obyvateľstva podľa veku je veľmi nepravidelná čo sa týka vývoja počas posledných rokov, aj čo sa týka porovnania jednotlivých vekových skupín. Podrobnejšie sme študovali vekové zloženie obyvateľstva v roku 2014 na základe 5-ročných vekových skupín. Najbežnejšou formou zobrazenia vekovej štruktúry obyvateľstva podľa spomenutých 5-ročných vekových skupín predstavuje *veková pyramída*.

Uvedenú **vekovú pyramídu Obce Kunešov za rok 2014** by sme mohli zaradiť do regresívneho typu, v ktorej môžeme pozorovať ubúdanie obyvateľstva v detskom veku. Čo sa týka pohlavia Obec Kunešov sa vyznačuje v jednotlivých vekových skupinách veľkou nepravidlosťou. V niektorých skupinách prevládajú muži, v iných zase ženy a v niektorých vekových skupinách pozorujeme úplnú absenciu niektorého pohlavia: napríklad v skupine 70-74 a 95-99 roční chýba mužská zložka, a v skupine 90-94 roční chýba ženská zložka. Vo všeobecnosti však môžeme skonštatovať, že vo vyšších vekových skupinách prevládajú ženy, v stredných vekových skupinách mierne prevládajú muži.

Prirodzený, mechanický a celkový pohyb obyvateľstva:

Čo sa týka **prirodzeného pohybu obyvateľstva**, v sledovanom období od roku 2001 až po 2014 prevláda prirodzený úbytok obyvateľstva. Jedine v rokoch 2004, 2005, 2007 a 2012 bol v obci prirodzený prírastok obyvateľstva. V rámci **migračného pohybu** tak isto pozorujeme úbytok obyvateľstva vo väčšine rokov. Jedine v rokoch 2003, 2004 a 2008 bol migračný prírastok v obci. **Celkový pohyb obyvateľstva** nám znázorňuje graf, z ktorého je jasný celkový

úbytok obyvateľstva vo väčšine rokov. Na tieto javy vplýva hlavne nestabilná ekonomická situácia nielen v regióne, ale v celoslovenských rozmeroch, vysoká nezamestnanosť a odliv mladej pracovnej sily z obce do iných regiónov, najčastejšie však až do zahraničia.

Štruktúra obyvateľstva podľa produktivity a ekonomickej aktivity:

V štruktúre obyvateľstva podľa produktivity prevládalo v roku 2011 obyvateľstvo v produktívnom veku. Obyvateľstvo v predproduktívnom veku mierne prevyšovalo nad obyvateľstvom v poproduktívnom veku.

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Čo sa týka **ekonomickej aktivity** v roku 2011 bolo v Obci Kunešov 127 ekonomicky aktívnych obyvateľov. Ďalej to boli osoby na rodičovskej dovolenke (4), nepracujúci dôchodcovia (51), ostatní nezávislí (3), deti do 16 rokov (38), študenti stredných škôl (6), študenti vysokých škôl (3) a nezistení (18).

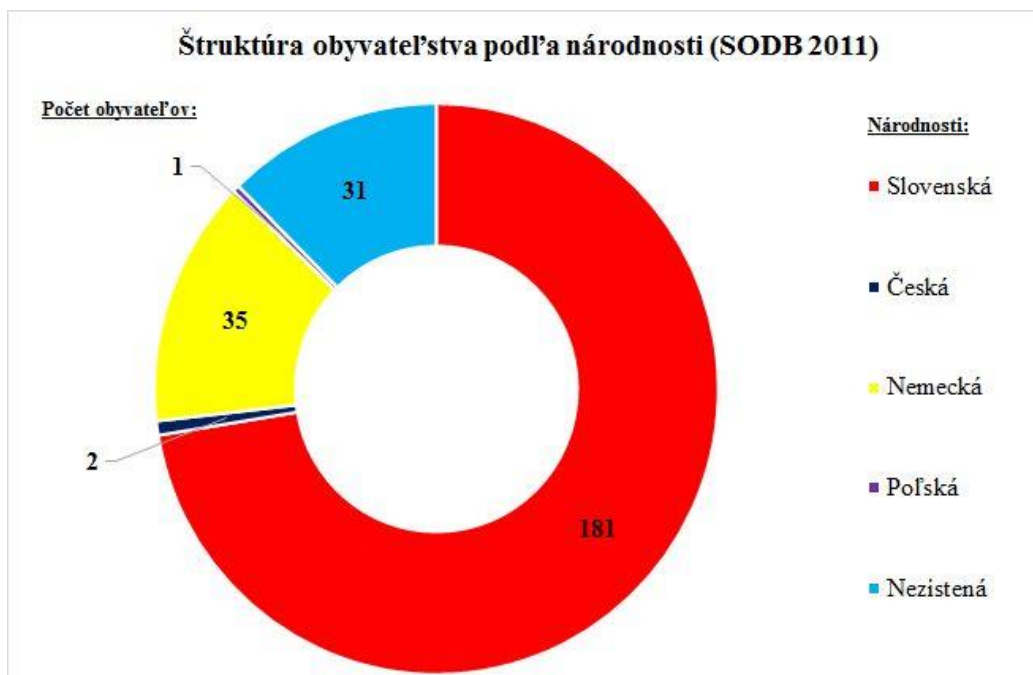
Odvetvie ekonomickej činnosti	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Výroba elektrických zariadení	13	5	18	12
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	9	1	10	8
Výroba nábytku	3	5	8	7
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	7	0	7	5
Pozemná doprava a doprava potrubím	4	2	6	3
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	3	3	6	5
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	2	3	5	4

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Väčšina ekonomicky aktívneho obyvateľstva pracuje v najbližších mestách Kremnica a Žiar nad Hronom. V tabuľke sú uvedené **vybrané odvetvia podľa Odvetvovej klasifikácie ekonomických činností (OKEČ)** v ktorých pracuje najviac obyvateľov Obce Kunešov. Sú to predovšetkým odvetvia priemyslu, poľnohospodárstva a dopravy, menej obyvateľov je zamestnaných v službách a v obchode. Tradičnému remeslu obyvateľov Kunešova – spracovaniu dreva a výrobe výrobkov z dreva sa v roku 2011 venovalo už len 7 obyvateľov.

Štruktúra obyvateľstva podľa národnosti a materinského jazyka:

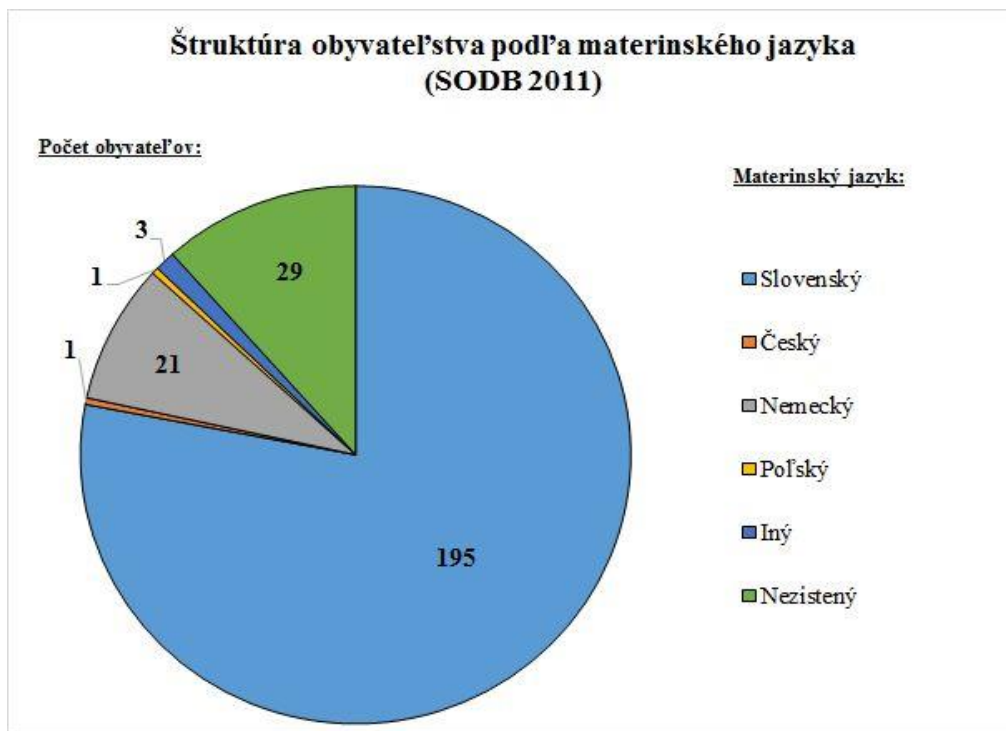
V národnostnej štruktúre obyvateľstva v súčasnosti už prevláda Slovenská národnosť. V obci sa však naďalej udržiava početná **Nemecká menšina**, ktorú združuje Karpatskonemecký spolok na Slovensku – región Hauerland. Pravidelne sa stretávajú, organizujú podujatia a zachovávajú si svoje národnostné a kultúrne hodnoty. Menej početná je Česká a Poľská menšina.

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Podobne ako pri národnosti, tak aj pri **štruktúre obyvateľstva podľa materinského jazyka** prevládal v roku 2011 slovenský jazyk. Druhým najpočetnejším je samozrejme nemecký jazyk. Pri porovnaní dvoch grafov si však môžeme všimnúť aj rozdielne čísla uvedených jazykov a národností, čo môže svedčiť o tom, že niektorí nemeckí obyvatelia obce majú ako materinský jazyk už slovenčinu.

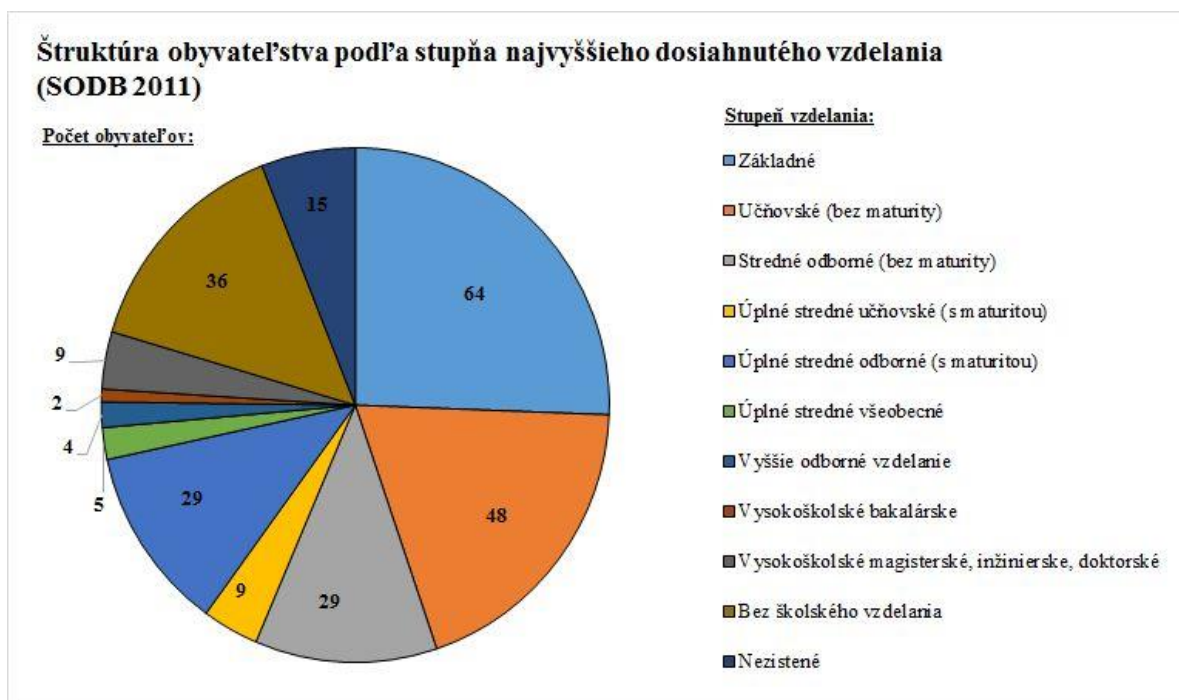
Obec Kunešov sa stavia k nemeckej menšine veľmi pozitívne, podporuje ich pravidelné stretnutia, akcie a podujatia. Na udržanie týchto dobrých vzťahov aj v budúcnosti chce obec vybudovať, resp. zriadiť aj **malé múzeum dedinskej kultúry**, kde by bolo možné pozrieť si okrem iného aj rôzne pamiatky nemeckej kultúry. Cieľom je zvýšiť národnostné povedomie obyvateľov a upriamiť pozornosť na kultúrno-historické hodnoty obce.

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania:

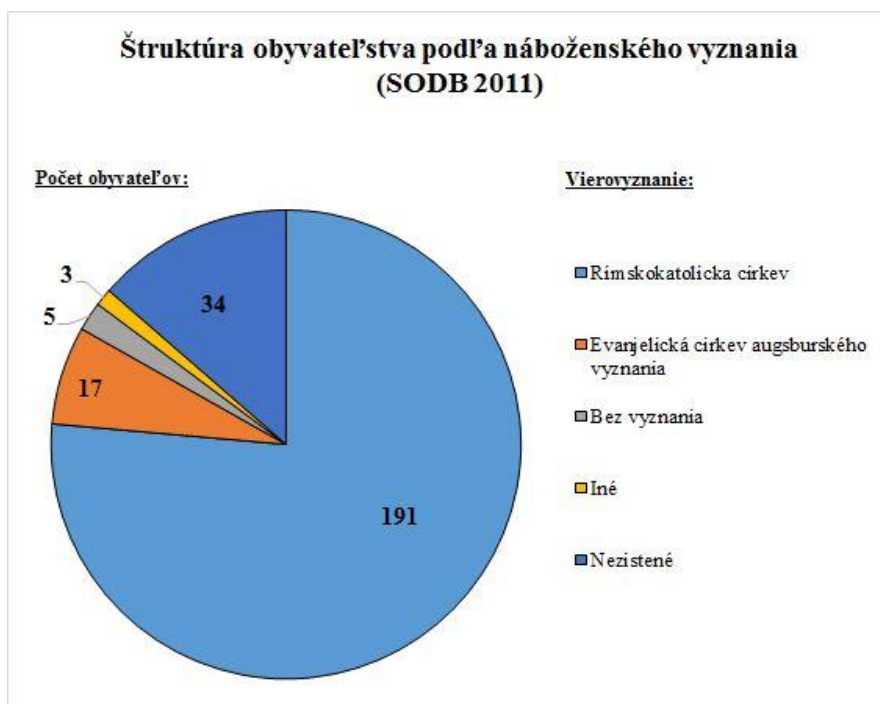
V Obci Kunešov prevládalo v roku 2011 obyvateľstvo so **základným vzdelaním**, s učňovským vzdelaním bez maturity a so stredným odborným vzdelaním bez maturity. Početná bola aj skupina obyvateľov bez školského vzdelania. Táto nízka vzdelanostná úroveň obyvateľstva je jedným z hlavných dôvodov vysokej nezamestnanosti v obci.

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Štruktúra obyvateľstva podľa vierovyznania:

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Čo sa týka **vierovyznania** v Obci Kunešov v roku 2011 prevládalo rímskokatolícke vyznanie. V obci sa nachádza rímskokatolícky kostol Svätého Michala archanjela a niekoľko ďalších sakrálnych pamiatok, ktoré svedčia o prevládajúcom vierovyznaní obyvateľstva. Druhým najpočetnejším vyznaním bola Evanjelická cirkev Augsburgského vyznania, ktoré vyznávajú väčšinou obyvatelia nemeckej národnosti.

Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie:

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie kolíše medzi minimom 16 v roku 2007 až po maximum 45 v roku 2001. Na zamestnanosť obyvateľov obce vplývajú rôzne faktory, akými sú napríklad príchod nového investora do regiónu, alebo práve naopak, zrušenie a odchod firiem. Niektoré faktory sú len miestneho charakteru (ako napríklad možnosti sezónnych prác v poľnohospodárstve), iné sú regionálneho, celoslovenského, ba dokonca aj celoeurópskeho charakteru (ako napríklad situácia a kolapsy na európskych či svetových burzách).

1.3.2 Ekonomická charakteristika

Poľnohospodárstvo a priemysel:

Celková výmera poľnohospodárskej pôdy Obce Kunešov je 1 240 ha, z čoho orná pôda predstavuje len 140 ha, záhrady 3,8 ha a zvyšok, najväčšiu časť tvoria trvalé trávne porasty na 1 096 ha. **Najväčším poľnohospodárskym podnikom**, ktorý hospodári v Obci Kunešov je JASOŇ, s.r.o. so sídlom v obci Veľké Pole. Spoločnosť hospodári na lúkach a pasienkoch, čiže na trvalých trávnych porastoch obce a zároveň sa venuje aj chovu dobytka. Všetkých zamestnancov majú priamo z Obce Kunešov, väčšinu z nich na trvalý pracovný pomer, niekoľko pracovníkov však zamestnávajú aj sezónne.

Najväčším priemyselným podnikom je BRIK, a.s. so sídlom v Kremnici. Spoločnosť sa zaoberá výrobou designového nábytku najvyššej kvality. Realizuje kompletne riešenia interiérov rodinných domov a bytov pre privátnych klientov a kompletne riešenia kaviarní, reštaurácií, hotelov, obchodov a kancelárií pre korporatných klientov. Priamo v Obci Kunešov má spoločnosť prevádzku na výrobu čalúnených častí nimi vyrábaného nábytku, kde majú v súčasnosti 7 trvalo zamestnaných obyvateľov obce. Veľa obyvateľov však dochádza za prácou aj do sídla spoločnosti do Kremnice.

V obci pôsobí aj **niekoľko samostatne zárobkovo činných osôb**, podnikateľov, ktorí zamestnávajú menší počet obyvateľov obce, väčšinou na sezónne práce.

Technická infraštruktúra:

Obec Kunešov z technickej infraštruktúry mal v roku 2012 (posledné dostupné informácie zo Štatistického úradu SR) vybudovaných **3,5 km miestnych komunikácií**, z ktorých je väčšina pokrytá zastaraným živičným povrchom. Prícestné rigoly nie sú vybudované vôbec. Miestne komunikácie, ktoré nie sú pokryté živičným povrchom, predstavujú spevnené prašné cesty. Na týchto miestnych komunikáciách sa nachádzajú 3 mosty cez potok Kopernica.

Na východ od katastra obce sa nachádza **cesta I. triedy číslo 65**, ktorá na severe spája obec s mestami Turčianske Teplice a Martin a na juhu so Žiarom nad Hronom, kde sa napája na **rýchlostnú komunikáciu R1**.

Vyššie uvedené **mosty** cez potok Kopernica sú v dezolátnom stave a potrebujú nutne kompletnú rekonštrukciu. Samotný potok je čiastočne regulovaný v dĺžke 200 m. **Nízkonapäťové rozvody** sú vedené na betónových stĺpoch, ktoré nezodpovedajú požiadavkám

doby. Obec má nekompletné **verejné osvetlenie**, ktoré nie je vo vyhovujúcom technickom stave a je bez úsporných svetelných zdrojov.

Verejný vodovod je vo vlastníctve obce a v súčasnosti už zásobuje 100 % domácností a organizácií v obci. V obci bol dobudovaný aj **doplňujúci zdroj pitnej vody**, takže obec už nemá problémy s dodávkou pitnej vody ani v suchých letných mesiacoch. **Kanalizáciu ani ČOV obec nemá**. Odpadová voda z domácností, ale aj z organizácií je odvedená do vlastných žump alebo priamo do potoka Kopernica, čím sa samozrejme potok znečisťuje a znižuje sa jeho biodiverzita.

V obci je dostupný **mobilný aj internetový signál** od mobilných operátorov. **Verejnú dopravu** občanov zabezpečuje SAD Zvolen. Počet autobusových spojov v pracovných dňoch a v dňoch školského vyučovania je dostačujúci. V obci boli zrekonštruované aj autobusové zastávky.

Vzdelávanie a školstvo:

V súčasnosti v obci funguje už len **materská škola**, ktorá sídli v spoločnej budove s obecným úradom. Aj napriek nízkemu počtu detí sa obec snaží udržať si toto zariadenie, aby tým pomohla miestnym obyvateľom, mamičkám malých škôlkarov a v neposlednom rade aj mladým, ktorí len teraz plánujú rodičovstvo, aby nemuseli dochádzať do Kremnice. Vývoj počtu detí v materskej škole nám ukazuje nasledujúci graf:

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Bývanie a bytový fond:

Čo sa týka bytového fondu v obci sa nachádza spolu **94 bytových budov**, z toho 100 % tvoria rodinné domy. Z celkového počtu rodinných domov sú **83 obývané** a pri 11 z nich je stav nezistený. Väčšina domov bola postavená ešte v rokoch 1919 – 1945. Čo sa týka **vybavenia a charakteristiky rodinných domov** väčšina z nich (70) je v súkromnom vlastníctve, v 72

domoch je tečúca voda – sú napojené na verejný vodovod. Tak isto v 72 domoch je zabudovaná vaňa alebo sprcha a v 70 domoch je splachovací záchod. Centrálné kúrenie má však len 35 rodinných domov.

Obdobie výstavby	pred r.1919	1919 - 1945	1946 - 1960	1961 - 1970	1971 - 1980	1981 - 1990	1991 - 2000	2001 - 2005	2006 a neskôr	Nezistené	SPOLU
Počet bytov	2	50	4	11	1	7	2	0	1	16	94

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Niektoré neobývané domy si odkupujú obyvatelia väčších miest, väčšinou z Bratislavy. Nakoľko sa neďaleko obce nachádza lyžiarske stredisko Ski Krahule, uvedené domy slúžia ako **objekty druhého bývania**, ako víkendové chaty, chalupy a pod.

Cestovný ruch:

Vďaka množstvu **prírodných zvláštností a rozmanitostí** sú Kremnické vrchy medzi turistami veľmi vyhľadávané. Vznikli sopečnou činnosťou, takže základom ich geologickej stavby sú lávové telesá. Vďaka tomu tu môžeme nájsť početné prírodné výtvory, ktoré zaujmú svojou jedinečnosťou. Nad mestom Kremnica sa nachádza prírodná rezervácia Kremnický štós. Postupným zvetrávaním lávových prúdov sa tu vytvorila nádherná scenéria skupín skalných útvarov. Nájdeme tu rôzne steny, rebrá, veže a mohutné skalné sutiny. K zaujímavostiam v okolí patrí napríklad Badínsky prales, ktorý v roku 2000 navštívil aj waleský princ Charles. V tejto oblasti sa nachádza aj niekoľko jaskýň, z nich najznámejšou je Harmanecká jaskyňa.

Lyžiarske stredisko Krahule sa nachádza v Kremnických vrchoch, neďaleko mesta Kremnica. Nástupná stanica vlekov je v 930 m n.m. a výstupná 1060 m n.m. Areál prevádzkuje 5 vlekom a 4-sedačkovú lanovku POMA GALSKI s rôznymi stupňami obtiažnosti zjazdoviek, ktoré sú upravované 2x denne. Dve hlavné zjazdovky sú zasnežované technickým snehom. V okolí lyžiarskych svahov je mnoho vyznačených turistických trás pre rekreačných, ale aj náročnejších turistov. Rekreačné stredisko je umiestnené v strede obce Krahule v bezprostrednej blízkosti nástupnej stanice vlekov.

Mestský hrad v Kremnici je komplex stredovekých budov rôzneho poslania, ktoré vznikali postupne od 13. do 15. storočia. Hrad je chránený opevnením, na ktoré sa napájajú mestské hradby. Kremnické mestské hradby možno zaradiť medzi najzachovalejšie na Slovensku. V rokoch 1976 – 1996 prešiel hradný areál komplexnou obnovou. Historické centrum mesta Kremnica bolo v roku 1956 vyhlásené za mestskú pamiatkovú rezerváciu a stredoveký Mestský hrad je národnou kultúrnou pamiatkou. Prehliadka Mestského hradu trvá približne 2 hodiny. V hradnom areáli sa nachádza 6 expozícií v priestoroch štyroch objektov: Románsky karnier, Malá veža, Severná veža a Radnica. Dominantou je stavba kostola sv. Kataríny, postavená v gotickom slohu. V súčasnosti je hrad sídlom Múzea mincí a medailí.

Termálne kúpalisko Katarína sa nachádza v prekrásnom prostredí mesta Kremnica. Termálna voda napúšťaná do bazénov vyviera 376 m pod zemou, odkiaľ je čerpaná na povrch. Už v dávnych dobách baníci vedeli o jej zdravotných účinkoch. Priamo v podzemí ju používali na pitie i kúpanie. Moderná veda skutočne potvrdila blahodarný vplyv na nervovú sústavu a pohybové ústrojenstvo. V areáli kúpaliska je umiestnený plavecký a rekreačný bazén o dĺžkach 50 m, detský a sedací bazén. Teplota vody sa pohybuje v rozpätí 26 – 31°C podľa druhu bazénu. Súčasťou sú reštauračné služby, požičovňa lehátok a športových potrieb. V tesnej blízkosti kúpaliska je možnosť využiť strážené parkovisko, tenisové kurty, telocvičňu s fitness centrom a ľahkoatletické ihrisko.

Na kopci v katastrálnom území **obce Kremnické Bane** osamelo stojí **kostol sv. Jána krstiteľa**, ktorý bol už v dávnej minulosti symbolom spolupatričnosti obyvateľov piatich okolitých obcí. História jeho vzniku je spojená s baníckou činnosťou v tejto lokalite. Kremnické Bane, Kunešov, Krahule, Horný a Dolný Turček v čase svojho vzniku nemali možnosť postaviť si kostol v každej obci. Preto sa obyvatelia rozhodli postaviť si spoločný kostol (pravdepodobne i s podporou mesta Kremnica) tak, aby z každej obce bola k nemu rovnaká vzdialenosť. Pôvodne drevený kostolík bol časom prestavaný na románsku kaplnku. Keď už ani táto kapacitne nepostačovala, prestavali ju v gotickom slohu na kostol. Slúžil po celé stáročia ako farský kostol. Kostol sa dodnes zachoval ako trojloďová halová stavba s axiálnou vežou. S postupným rastom počtu obyvateľov v obciach si tieto začali stavať vlastné kostoly.

Pri kostole je vybudovaný **kláštor rehole bratov Kapucínov** okrem iného i s poslaním dohľadu a ochrany kostola a jeho využitia na cirkevné účely. V súčasnosti je kostol sv. Jána krstiteľa v správe tohto rádu.

V areáli sa nachádza **pamätník symbolu stredu Európy** s tabuľkami osadenými do kameňa pamätníka, pripomínajúcimi historické medzníky vzniku slovenskej republiky – prijatie deklarácie o zvrchovanosti SR zo 17. júla 1992, prijatie ústavy SR dňa 1. septembra 1992 a vyhlásenie Slovenskej republiky dňa 1. januára 1993. V areáli sa plánuje výstavba ďalších objektov, okrem iného tu bude **park zahraničných Slovákov**. Priestor má symbolizovať vyjadrenie pamäti vlasti na slovenské komunity žijúce v zahraničí a ich pomyselné právo na kúsok rodnej zeme v pôvodnej vlasti. Stred Európy je prístupný autom, autobusovým a vlakovým spojením, zdatnejší návštevníci sa k nemu z Kremnice dostanú aj peši.

Čo sa týka **zdravotníctva a sociálnej infraštruktúry** v obci sa nenachádzajú žiadne zariadenia takéhoto typu. Obyvatelia Obce Kunešov musia za týmito službami cestovať do najbližšieho mesta, do Kremnice, alebo do okresného mesta Žiar nad Hronom.

1.4 Vyhodnotenie väzieb na PHSR VÚC BBSK

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Obce Kunešov na roky 2015 - 2022 je tvorený súborom opatrení, ktoré bližšie charakterizujú stanovené zámery, potrebné na riešenie kritických oblastí. Jednotlivé kritické oblasti sú zároveň zaradené do príslušných prioritných

(kľúčových) oblastí rozvoja. Obsahovo sa PHSR Obce Kunešov sústreďuje na tri prioritné oblasti rozvoja:

1. Prioritná oblasť - Hospodárska:

- poľnohospodárstvo, priemysel, technická infraštruktúra, cestovný ruch, regionálny rozvoj

2. Prioritná oblasť – Sociálna:

- ľudské zdroje, vzdelávanie, zdravotníctvo, sociálna infraštruktúra, kvalita života

3. Prioritná oblasť – Environmentálna:

- kvalita životného prostredia, obnoviteľné zdroje energie, ochrana krajiny, odpady

Naformulované ciele, zámery a opatrenia sú v plnom súlade s cieľmi a zámerni regionálneho rozvoja strategických dokumentov na vyšších hierarchických úrovniach. Najbližším takýmto dokumentom je **Program hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja 2007 – 2013**. Podľa tohto dokumentu hlavnými faktormi rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja sú:

V sociálno-spoločenskej infraštruktúre:

- dostatok voľnej pracovnej sily;
- vysoká vzdelanostná úroveň v regionálnych centrách;
- možnosť vytvorenia kvalitného regionálneho systému celoživotného vzdelávania;

V službách:

- atraktívny potenciál pre zvyšujúci sa záujem o turizmus, zameranie sa na kúpeľníctvo a vidiecky turizmus;
- záujem regionálnej samosprávy o podporu podnikateľského a inovačného prostredia v regióne;
- začlenenie sa do medzinárodnej spolupráce a transfer know-how, posilnenie spolupráce medzi vysokými školami a podnikateľským sektorom;
- rozširovanie e-služieb, zvyšovanie dostupnosti služieb pre obyvateľstvo;

V technickej infraštruktúre:

- možnosti využitia kombinovanej dopravy;
- výhodná geografická poloha pre tok tovarov a služieb do nových členských krajín EÚ, polohový potenciál kraja, logistické väzby, prepojenie Budapešť – Krakov;
- dostatočný potenciál zdrojov vody a vysoká lesnatosť územia – veľká koncentrácia druhotných drevných surovín vhodných na energetické účely;

V priemysle:

- silná exportná pozícia v odvetví hutníctva, strojárstva, drevospracujúceho priemyslu a ďalších tradičných odvetví priemyslu;
- budovanie vedecko-technologických parkov so zameraním na rozhodujúce odvetvia;

- podpora domácich investorov najmä v perspektívnych odvetviach, zvýšenie atraktivity pre prílev PZI (priame zahraničné investície);
- možnosť rozvoja výroby nových produktov s vyššou pridanou hodnotou
- využitie cezhraničnej spolupráce pre rozvoj podnikateľských aktivít;

V pôdohospodárstve:

- dobrý produkčný poľnohospodársky potenciál v oblasti pestovania kultúrnych plodín, ovocinárstvo, špecifické regionálne plodiny;
- lesné hospodárstvo – vysoké zásoby a ťažba dreva;
- dôsledné uplatňovanie spoločnej poľnohospodárskej politiky aj v chránených oblastiach.

Charakteristika špecifických stránok regiónu:

V porovnaní s regiónmi vyspelých krajín EÚ a regiónmi SR možno konštatovať, že Banskobystrický samosprávny kraj využíva iba čiastočne svoj rozvojový potenciál. Najvýraznejšie rezervy sa nachádzajú v nedostatočnej úrovni využívania inovačného potenciálu, nízkom príleve PZI (priame zahraničné investície) a podpore domácich investorov, využívaní vysokovzdelanej pracovnej sily a vytváraním pracovných miest v sektore služieb. Dôsledkom toho je jeho slabá konkurencieschopnosť a celkové ohrozenie konkurencieschopnosti regiónu založenej hlavne na energeticky náročnej výrobe. V porovnaní so svetovými trendmi a s vývojom v okolitých krajinách je úroveň informatizácie BBSK nízka a pre budúci rozvoj nedostatočná.

Konkurenčná výhoda:

Konkurenčná výhoda Banskobystrického samosprávneho kraja je tvorená najmä jeho prírodným a kultúrohistorickým bohatstvom, atraktívnou vidieckou krajinou vrátane potenciálu pre rozvoj poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, obnoviteľných zdrojov energie a agroturistiky. Kraj má dobrý potenciál aj pre ďalší rozvoj tradičných priemyselných odvetví.

Víziou BBSK je kraj vzdelaných a kultúrnych obyvateľov s dobre fungujúcou regionálnou politikou, s kvalitným vzdelávacím systémom flexibilne reagujúcim na potreby trhu práce, priaznivým životným prostredím, modernou infraštruktúrou a dopravným systémom, rozvinutým cestovným ruchom, so zdravým zamestnávateľským a podnikateľským prostredím uplatňujúcim rovnosť príležitostí a rodovú rovnosť, s primeraným trvalo udržateľným ekonomickým rastom.

Strategický cieľ rozvoja kraja:

Zvýšiť kvalitu života obyvateľov, konkurencieschopnosť a výkonnosť kraja konvergenciou jeho ekonomiky k priemeru Európskej únie - 15 cestou trvalo udržateľného rozvoja.

Prioritné osi rozvoja BBSK:

Na základe výsledkov analýz, identifikovaných disparít a hlavných faktorov rozvoja, vízie a strategického cieľa jeho rozvoja boli stanovené nasledujúce prioritné osi rozvoja:

- Prioritná os 1 – Rozvoj ľudských zdrojov a zvyšovanie kvality života obyvateľov
- Prioritná os 2 – Ekonomický rozvoj, podpora investícií a inovácií
- Prioritná os 3 – Cestovný ruch
- Prioritná os 4 – Doprava
- Prioritná os 5 – Informačná spoločnosť
- Prioritná os 6 – Životné prostredie
- Prioritná os 7 – Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rozvoj vidieka

Strategické zámery a opatrenia PHSR Obce Kunešov sú v súlade s víziou, strategickým cieľom, ako aj s jednotlivými prioritnými osami **Programu hospodárskeho, sociálneho a kultúrneho rozvoja Banskobystrického samosprávneho kraja 2007 – 2013.**

1.5 SWOT analýza

SWOT analýza Obce Kunešov bola použitá ako metóda, ktorá vychádza

- z analýzy doterajšieho vývoja,
- súčasného stavu obce s uvedením jeho silných stránok,
- súčasného stavu obce s uvedením jeho slabých stránok,
- jej potenciálnych rozvojových zdrojov – príležitostí (šancí),
- jej potenciálnych ohrození rozvojových zámerov – hrozieb (rizík).

- 1) **Silné stránky** obce predstavujú potenciálne faktory ďalšieho rozvoja obce vo všetkých základných oblastiach. Vytvárajú východiskovú základňu pre stanovenie reálnych rozvojových cieľov.
- 2) **Slabé stránky** obce predstavujú limitujúce faktory rozvojových zámerov a oblastí, na ktoré treba sústrediť pozornosť orgánov samosprávy.
- 3) **Príležitosti** sú faktormi, ktoré umožňujú pri ich využití naplnenie rozvojových zámerov obce, ich reálnosť a urýchlenie. Poznanie reálnych príležitostí je východiskom stanovenia splniteľných rozvojových cieľov.
- 4) **Ohrozenia** predstavujú skutočnosti, ktoré môžu negatívne ovplyvniť resp. spomaliť realizáciu strategických cieľov rozvoja obce. Dôsledná analýza možností vzniku rizík na celospoločenskej i komunálnej úrovni predstavuje predovšetkým analýzu možností pri zabezpečovaní finančných zdrojov.

SWOT analýza Obce Kunešov:

SILNÉ STRÁNKY
<ul style="list-style-type: none">
➤ Zdravé životné prostredie
➤ Prírodné bohatstvo a obnoviteľné zdroje energie
➤ Viacero výdatných prameňov čistej pitnej vody
➤ Rozvinuté poľnohospodárstvo (lúky a pasienky), lesníctvo a poľovníctvo
➤ Pracovití občania

- Tradičné ľudové remeslá – spracovanie dreva a rezbárstvo, čipkárstvo
- Bezkonfliktné národnostné spolužitie
- Vlastná materská škola
- Voľné priestory pre bytovú výstavbu a realizáciu investičných projektov
- Rozvinutý cestovný ruch v okolitých obciach a mestách (Krahule, Kremnica)

SLABÉ STRÁNKY

- Katastrofálny stav miestnych komunikácií
- Zastaraný a neúsporný systém verejného osvetlenia
- Nevysporiadané vlastnícke vzťahy pozemkov
- Absencia verejnej kanalizácie a ČOV
- Nedokončená regulácia potoka
- Nie je vypracovaná ÚPD obce
- Absencia oddychovej a športovej zóny
- Menej výhodná geografická poloha
- Absencia zdravotných a sociálnych služieb priamo v obci
- Absencia cestovného ruchu priamo v obci
- Absencia ubytovacích zariadení

PRÍLEŽITOSTI

- Prírodné prostredie ideálne pre rozvoj turistiky každého druhu
- Voľné pracovné sily
- Manuálne zdatní občania, remeselníci
- Možnosť využitia obnoviteľných zdrojov energie (biomasa, veterná a solárna energia)
- Možnosť vybudovania a napojenia obce na okolité cyklotrasy, turistické a náučné chodníky
- Vytvorenie ideálnych podmienok pre druhé bývanie, chát a chalúp
- Vytvorenie podmienok pre vybudovanie ubytovacích, rekreačných a športových zariadení
- Možnosť získania finančných prostriedkov z eurofondov
- Možnosť získania know-how a finančných prostriedkov pomocou spolupráce v rámci Mikroregionu Kremnica a okolie, euroregionálnych združení a pod.

OHROZENIA

- Starnutie obyvateľstva, nízky prirodzený a migračný prírastok
- Nízka vzdelanostná úroveň obyvateľov
- Odchod mladých za prácou do zahraničia
- Nezáujem časti občanov o veci verejné
- Ústup poľnohospodárskej pôdy na úkor lúk a pasienkov

- Zarastanie nevyužívaných plôch pionierskymi drevinami a krovmi
- Znižovanie kvality životného prostredia likvidáciou nepotrebných munícií v trhacej jame zvanej Kunešovské lúky
- Ťažba zlata s použitím kyanidovej technológie
- Izolácia obce a nevyužitie možností cestovného ruchu

Zdroj: vlastné spracovanie

Ako je z uvedenej analýzy zrejmé, Obec Kunešov má **dostatok silných stránok a veľa príležitostí** na svoj trvalo udržateľný rozvoj čo sa týka hospodárskej, sociálnej aj environmentálnej oblasti. Hlavným cieľom každej samosprávy by malo byť **racionálne a efektívne hospodárenie a využívanie vlastných zdrojov**. Samozrejme okrem vlastných zdrojov z rozpočtu obce, je možnosť využitia rôznych účelových dotácií (napríklad z Úradu vlády SR, z Ministerstva hospodárstva SR, ale aj napríklad z Environmentálneho fondu a pod.), eurofondov (najmä z Programu rozvoja vidieka SR ale aj z programov cezhraničnej spolupráce) či čerpania špecializovaných bankových úverov pre obce. Identifikáciou svojich silných stránok a príležitostí si vie Obec Kunešov zadefinovať svoje ciele, smerovanie a víziu obce a následne stanoviť konkrétne opatrenia, projektové zámery na dosiahnutie týchto cieľov.

Slabé stránky a ohrozenia predstavujú súbor faktorov, ktoré musí obec minimalizovať, najlepšie úplne eliminovať, aby mohla neohrozene realizovať svoje rozvojové plány. Niektoré ohrozenia sú malých rozmerov a môžu len mierne ovplyvniť projektové zámery a rozvoj obce, iné však môžu mať za následok aj nerealizáciu či zrušenie projektov a spôsobiť stagnáciu, či regresiu obce. Eliminácia niektorých faktorov je vo vlastnej spôsobilosti obce, k iným však potrebuje pomoc zvonka vo forme dotácií a know-how. Takouto pomocou v podobe know-how môžu byť pre obce mikroregionálne združenia, miestne akčné skupiny, iné verejno-súkromné partnerstvá, euroregionálne združenia – euroregióny, rôzne ďalšie formy cezhraničnej spolupráce, ako aj poradenské agentúry.

2. STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť obsahuje **stratégiu rozvoja** Obce Kunešov pri zohľadnení jeho vnútorných špecifik a hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého trvalo udržateľného rozvoja územia.

Víziou Obce Kunešov je:

"Chceme, aby sa Obec Kunešov v priebehu najbližších 10 rokov stala obcou, naplno využívajúcou svoje prírodné bohatstvo, kultúrne a historické tradície a stala sa tak cieľom pre mnoho turistov, návštevníkov a v neposlednom rade investorov. Zároveň chceme aby obec bola pre samotných obyvateľov vhodným miestom na kvalitné a trvalé bývanie so všetkými základnými službami, kde bude vytvorený priestor pre rozvoj malého a stredného podnikania s využitím miestnych zdrojov a kapacít, ktorý bude poskytovať služby nielen pre obyvateľov obce, ale tiež pre širší región."

Globálny cieľ Obce Kunešov:

Zvýšiť konkurencieschopnosť obce v regióne Žiarskej kotliny a Kremnických vrchov, ako aj v rámci Banskobystrického samosprávneho kraja prostredníctvom zabezpečenia trvalo udržateľného rozvoja hospodárstva, zlepšenia životných podmienok svojich obyvateľov a zvýšenia ochrany zložiek životného prostredia a krajiny.

Strategické ciele Obce Kunešov:

1. Prioritná oblasť - Hospodárska:

1.1 Rozvoj malého a stredného podnikania (MSP):

- Vytvoriť ideálne prostredie pre rozvoj malého a stredného podnikania v obci s dôrazom na využívanie prírodného bohatstva, kultúrnych a historických tradícií obce.

1.2 Rozvoj technickej infraštruktúry:

- Modernizácia zastaranej technickej infraštruktúry obce (verejné osvetlenie, komunikácie, mosty, rozhlas a pod.) a výstavba novej (kamerový systém, širokopásmový internet).

1.3 Rozvoj občianskej vybavenosti (verejné budovy a priestranstvá):

- Modernizácia a rekonštrukcia obecných budov (obecný úrad a materská škola, kultúrny dom).
- Vybudovanie oddychových a rekreačných zón na verejných priestranstvách obce (multifunkčné ihriská, parky).

1.4 Rozvoj cestovného ruchu a kultúry:

- Vybudovanie a napojenie obce na existujúce turistické a náučné chodníky, cyklotrasy.
- Vytvoriť priestor pre vybudovanie ubytovacích a rekreačných zariadení.
- Osadenie informačných tabúl v obci, zriadenie pamätných izieb a expozícií nemeckej kultúry v obci.

2. Prioritná oblasť – Sociálna:

2.1 Rozvoj ľudských zdrojov:

- Zvýšenie vzdelanostnej úrovne obyvateľov obce.
- Podporovať staré historické remeslá (rezbárstvo, čipkárstvo) a manuálne zručnosti uchádzačov o zamestnanie.
- Znižovanie nezamestnanosti obyvateľov obce.

2.2 Rozvoj zdravotníctva a sociálnej infraštruktúry:

- Zvyšovanie kvality a dostupnosti poskytovaných sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti, ako aj modernej sociálnej infraštruktúry a vytváranie tým podmienok pre zvyšovanie kvality života občanov.

2.3 Rozvoj spolupráce:

- Budovanie efektívnych systémov pre regionálnu a miestnu samosprávu.
- Rozvoj spolupráce na regionálnej, nadregionálnej, resp. medzinárodnej úrovni prostredníctvom podpory formovania partnerstiev.

3. Prioritná oblasť – Environmentálna:

3.1 Rozvoj ochrany prírody a krajiny:

- Zvýšiť povedomie obyvateľov o prírodnom bohatstve okolitej krajiny (Žiarska kotlina, Kremnické vrchy), hlavne o jeho ochrane a využívaní pri rozvoji obce.

3.2 Rozvoj využívania obnoviteľných zdrojov energie:

- Využívanie obnoviteľných zdrojov energie na vykurovanie a výrobu elektrickej energie nielen pre obecné budovy, ale aj pre malé a stredné podniky.

3.3 Rozvoj odpadového hospodárstva:

- Zvýšiť povedomie občanov o dôležitosti separovaného zberu odpadov a zriadenie vlastného zberného dvora v obci.

3.4. Rozvoj environmentálnej infraštruktúry:

- Modernizácia existujúcej (regulácia potoka) a vybudovanie chýbajúcej infraštruktúry (kanalizácia a ČOV).

3. PROGRAMOVÁ ČASŤ

Obec Kunešov chce v programovom období 2014 – 2020 realizovať množstvo aktivít a projektov, ktorými naplní zadané strategické ciele ako aj samotnú víziu obce. K vybraným, najdôležitejším projektom obec vypracovala aj nasledujúce akčné plány:

Základné údaje o projektovom zámere č. 1	
Názov projektu:	Vypracovanie ÚPD obce
Strategický cieľ:	1.1 Rozvoj malého a stredného podnikania (MSP) 1.4 Rozvoj cestovného ruchu a kultúry
Garant:	Obec Kunešov
Kontaktná osoba garanta:	PhDr. Mária Slašťanová - starostka
Termín realizácie:	09/2015 – 12/2015
Súčasný stav:	Absencia ÚPD obce
Cieľ projektu:	Vypracovanie ÚPD s dôrazom na vymedzenie jednotlivých funkčných zón obce (podnikanie, rekreácia, ubytovacie zariadenia a pod.)
Výstupy:	Kompletná ÚPD obce s mapovými výstupmi
Užívatelia:	Obyvatelia obce, návštevníci, investori, MSP
Indikátory monitoringu:	Využitelnosť ÚPD v praxi – počet vytvorených funkčných zón, počet realizovaných investícií v obci
Zmluvné podmienky:	Stanovené v rámci verejného obstarávania
Riziká:	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO
Spolupráca:	Externá projektová a poradenská spoločnosť
Odhadované náklady spolu:	10 000,00 €
Zdroje financovania:	Ministerstvo dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR – Dotácie na spracovanie ÚPD obcí Vlastné prostriedky z rozpočtu obce

Základné údaje o projektovom zámere č. 2	
Názov projektu:	Modernizácia verejného osvetlenia
Strategický cieľ:	1.2 Rozvoj technickej infraštruktúry
Garant:	Obec Kunešov
Kontaktná osoba garanta:	PhDr. Mária Slašťanová - starostka
Termín realizácie:	09/2015 – 12/2015
Súčasný stav:	Zastarané a nákladné verejné osvetlenie obce
Cieľ projektu:	Rekonštrukcia, doplnenie a modernizácia verejného osvetlenia, Zníženie nákladovosti sústavy VO
Výstupy:	Nové moderné svietidlá

Užívatelia:	Obyvatelia obce, MSP v obci
Indikátory monitoringu:	úspora nákladov na údržbu ročne v EUR, úspora emisií ročne v tonách, energetické úspory ročne v GJ
Zmluvné podmienky:	Stanovené v rámci verejného obstarávania
Riziká:	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO
Spolupráca:	Externá projektová a poradenská spoločnosť
Odhadované náklady spolu:	100 000,00 €
Zdroje financovania:	Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky Vlastné prostriedky z rozpočtu obce

Základné údaje o projektovom zámere č. 3

Názov projektu:	Rekonštrukcia miestnych komunikácií
Strategický cieľ:	1.2 Rozvoj technickej infraštruktúry
Garant:	Obec Kunešov
Kontaktná osoba garanta:	PhDr. Mária Slašťanová - starostka
Termín realizácie:	01/2016 – 12/2016
Súčasný stav:	Nevyhovujúci stav miestnych komunikácií
Cieľ projektu:	Rekonštrukcia miestnych komunikácií – ciest, chodníkov a mostov cez potok Kopernica
Výstupy:	Miestne komunikácie s novým odolným povrchom
Užívatelia:	Obyvatelia obce, MSP v obci, návštevníci obce
Indikátory monitoringu:	Dĺžka zrekonštruovaných komunikácií v kilometroch, počet zrekonštruovaných mostov
Zmluvné podmienky:	Stanovené v rámci verejného obstarávania
Riziká:	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO
Spolupráca:	Externá projektová a poradenská spoločnosť
Odhadované náklady spolu:	200 000,00 €
Zdroje financovania:	Program rozvoja vidieka SR 2014 - 2020 Vlastné prostriedky z rozpočtu obce

Základné údaje o projektovom zámere č. 4

Názov projektu:	Vybudovanie kamerového systému v obci
Strategický cieľ:	1.2 Rozvoj technickej infraštruktúry
Garant:	Obec Kunešov
Kontaktná osoba garanta:	PhDr. Mária Slašťanová - starostka
Termín realizácie:	01/2017 – 12/2017
Súčasný stav:	Absencia kamerového systému
Cieľ projektu:	Zvýšiť bezpečnosť na verejných priestranstvách obce
Výstupy:	Umiestnené kamery na rizikových miestach obce

Užívatelia:	Obyvatelia obce, MSP v obci, návštevníci obce
Indikátory monitoringu:	Počet umiestnených kamier a monitorovaných priestranstiev
Zmluvné podmienky:	Stanovené v rámci verejného obstarávania
Riziká:	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO
Spolupráca:	Externá projektová a poradenská spoločnosť
Odhadované náklady spolu:	20 000,00 €
Zdroje financovania:	Program rozvoja vidieka SR 2014 - 2020 Vlastné prostriedky z rozpočtu obce

Základné údaje o projektovom zámere č. 5

Názov projektu:	Dobudovanie chodníka v cintoríne
Strategický cieľ:	1.2 Rozvoj technickej infraštruktúry
Garant:	Obec Kunešov
Kontaktná osoba garanta:	PhDr. Mária Slašťanová - starostka
Termín realizácie:	01/2017 – 12/2017
Súčasný stav:	Nevyhovujúci stav a dĺžka chodníka
Cieľ projektu:	Zvýšiť kvalitu poskytovaných pohrebných služieb
Výstupy:	Dobudovaný chodník s moderným odolným povrchom
Užívatelia:	Obyvatelia obce
Indikátory monitoringu:	Celková dĺžka vybudovaného chodníka v metroch
Zmluvné podmienky:	Stanovené v rámci verejného obstarávania
Riziká:	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO
Spolupráca:	Externá projektová a poradenská spoločnosť
Odhadované náklady spolu:	10 000,00 €
Zdroje financovania:	Program rozvoja vidieka SR 2014 - 2020 Vlastné prostriedky z rozpočtu obce

Základné údaje o projektovom zámere č. 6

Názov projektu:	Rekonštrukcia miestneho rozhlasu
Strategický cieľ:	1.2 Rozvoj technickej infraštruktúry
Garant:	Obec Kunešov
Kontaktná osoba garanta:	PhDr. Mária Slašťanová - starostka
Termín realizácie:	01/2018 – 12/2018
Súčasný stav:	Nevyhovujúci stav (kvantita a kvalita) miestneho rozhlasu
Cieľ projektu:	Zvýšiť informovanosť obyvateľov obce o veciach verejných

Výstupy:	Nový moderný rozhlasový systém s dosahom na všetky časti obce
Užívatelia:	Obyvatelia obce
Indikátory monitoringu:	Počet vymenených ampliónov, reproduktorov, dĺžka vymenených káblov, alebo vybudovaný bezkáblový systém
Zmluvné podmienky:	Stanovené v rámci verejného obstarávania
Riziká:	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO
Spolupráca:	Externá projektová a poradenská spoločnosť
Odhadované náklady spolu:	20 000,00 €
Zdroje financovania:	Mimoriadne dotácie zo štátneho rozpočtu Vlastné prostriedky z rozpočtu obce

Základné údaje o projektovom zámere č. 7

Názov projektu:	Vybudovanie širokopásmového internetu
Strategický cieľ:	1.2 Rozvoj technickej infraštruktúry
Garant:	Obec Kunešov
Kontaktná osoba garanta:	PhDr. Mária Slašťanová - starostka
Termín realizácie:	01/2019 – 12/2019
Súčasný stav:	Individuálny prístup obyvateľov obce k internetu
Cieľ projektu:	Informatizácia spoločnosti, prístup k informáciám
Výstupy:	Nová moderná bezkáblová sieť širokopásmového internetu s možnosťou pripojenia všetkých domácností
Užívatelia:	Obyvatelia obce, MSP, návštevníci obce
Indikátory monitoringu:	Počet napojiteľných domácností na bezdrôtovú sieť
Zmluvné podmienky:	Stanovené v rámci verejného obstarávania
Riziká:	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO
Spolupráca:	Externá projektová a poradenská spoločnosť
Odhadované náklady spolu:	100 000,00 €
Zdroje financovania:	Program rozvoja vidieka SR 2014 - 2020 Vlastné prostriedky z rozpočtu obce

Základné údaje o projektovom zámere č. 8

Názov projektu:	Rekonštrukcia obecného úradu a materskej školy
Strategický cieľ:	1.3 Rozvoj občianskej vybavenosti
Garant:	Obec Kunešov
Kontaktná osoba garanta:	PhDr. Mária Slašťanová - starostka
Termín realizácie:	01/2019 – 12/2019

Súčasný stav:	Nevyhovujúci stav spoločnej budovy obecného úradu a materskej školy a vysoké náklady na prevádzku
Cieľ projektu:	Zvýšiť energetickú efektívnosť spoločnej budovy obecného úradu a materskej školy
Výstupy:	Zateplená a zrekonštruovaná spoločná budova obecného úradu a materskej školy s vymenenou strechou a so zníženými prevádzkovými nákladmi
Užívatelia:	Obyvatelia obce, žiaci MŠ, pracovníci obecného úradu
Indikátory monitoringu:	Zateplená plocha v m ² , Počet nových a/alebo technicky zhodnotených zariadení, Úspora energie v GJ/rok
Zmluvné podmienky:	Stanovené v rámci verejného obstarávania
Riziká:	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO
Spolupráca:	Externá projektová a poradenská spoločnosť
Odhadované náklady spolu:	300 000,00 €
Zdroje financovania:	Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 Environmentálny fond Vlastné prostriedky z rozpočtu obce

Základné údaje o projektovom zámere č. 9	
Názov projektu:	Rekonštrukcia kultúrneho domu
Strategický cieľ:	1.3 Rozvoj občianskej vybavenosti
Garant:	Obec Kunešov
Kontaktná osoba garanta:	PhDr. Mária Slašťanová - starostka
Termín realizácie:	01/2020 – 12/2020
Súčasný stav:	Nevyhovujúci stav kultúrneho domu a vysoké náklady na prevádzku
Cieľ projektu:	Zvýšiť energetickú efektívnosť kultúrneho domu
Výstupy:	Zateplený a zrekonštruovaný kultúrny dom s vymenenými oknami a dverami a so zníženými prevádzkovými nákladmi
Užívatelia:	Obyvatelia obce, návštevníci obce
Indikátory monitoringu:	Zateplená plocha v m ² , Počet vymenených okien a dverí, Úspora energie v GJ/rok
Zmluvné podmienky:	Stanovené v rámci verejného obstarávania
Riziká:	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO
Spolupráca:	Externá projektová a poradenská spoločnosť
Odhadované náklady spolu:	100 000,00 €
Zdroje financovania:	Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 Environmentálny fond Vlastné prostriedky z rozpočtu obce

Základné údaje o projektovom zámere č. 10	
Názov projektu:	Výstavba multifunkčného ihriska
Strategický cieľ:	1.3 Rozvoj občianskej vybavenosti
Garant:	Obec Kunešov
Kontaktná osoba garanta:	PhDr. Mária Slašťanová - starostka
Termín realizácie:	01/2016 – 12/2016
Súčasný stav:	Absencia multifunkčného ihriska pre športové aktivity
Cieľ projektu:	Vytvorenie ihriska pre športové vyžitie mladých a predchádzanie tým kriminality a protispoločenským aktivitám v obci
Výstupy:	Multifunkčné ihrisko slúžiace na rôzne športové a voľnočasové aktivity nielen pre mladých
Užívatelia:	Obyvatelia obce, návštevníci obce
Indikátory monitoringu:	Celková plocha ihriska v m ² , výbava ihriska
Zmluvné podmienky:	Stanovené v rámci verejného obstarávania
Riziká:	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO
Spolupráca:	Externá projektová a poradenská spoločnosť
Odhadované náklady spolu:	50 000,00 €
Zdroje financovania:	Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 Mimoriadne dotácie zo štátneho rozpočtu Vlastné prostriedky z rozpočtu obce

Základné údaje o projektovom zámere č. 11	
Názov projektu:	Výstavba detského ihriska
Strategický cieľ:	1.3 Rozvoj občianskej vybavenosti
Garant:	Obec Kunešov
Kontaktná osoba garanta:	PhDr. Mária Slašťanová - starostka
Termín realizácie:	01/2016 – 12/2016
Súčasný stav:	Absencia detského ihriska pre najmenších
Cieľ projektu:	Vytvorenie detského ihriska pre najmenších obyvateľov obce a ich rodičov pre spoločné trávenie voľného času
Výstupy:	Moderné detské ihrisko slúžiace pre najmenších, ktoré všestranne rozvíja motorické schopnosti detí
Užívatelia:	Obyvatelia obce, návštevníci obce
Indikátory monitoringu:	Celková plocha ihriska v m ² , výbava ihriska
Zmluvné podmienky:	Stanovené v rámci verejného obstarávania
Riziká:	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO
Spolupráca:	Externá projektová a poradenská spoločnosť
Odhadované náklady spolu:	10 000,00 €

Zdroje financovania:	Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 Mimoriadne dotácie zo štátneho rozpočtu Vlastné prostriedky z rozpočtu obce
----------------------	--

Základné údaje o projektovom zámere č. 12	
Názov projektu:	Rekonštrukcia verejných priestranstiev
Strategický cieľ:	1.3 Rozvoj občianskej vybavenosti
Garant:	Obec Kunešov
Kontaktná osoba garanta:	PhDr. Mária Slašťanová - starostka
Termín realizácie:	01/2017 – 12/2017
Súčasný stav:	Zanedbané, neestetické verejné priestranstvá
Cieľ projektu:	Zvýšenie atraktivity obce pre návštevníkov
Výstupy:	Rekonštruované, estetické verejné priestranstvá s množstvom verejnej zelene, lavičkami a ďalšími prvkami exteriéru
Užívatelia:	Obyvatelia obce, návštevníci obce
Indikátory monitoringu:	Celková plocha verejných priestranstiev v m ² , počet umiestnených prvkov, plocha verejnej zelene v m ²
Zmluvné podmienky:	Stanovené v rámci verejného obstarávania
Riziká:	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO
Spolupráca:	Externá projektová a poradenská spoločnosť
Odhadované náklady spolu:	100 000,00 €
Zdroje financovania:	Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 Mimoriadne dotácie zo štátneho rozpočtu Vlastné prostriedky z rozpočtu obce

Základné údaje o projektovom zámere č. 13	
Názov projektu:	Vybudovanie cyklotrás a ich napojenie na existujúcu sieť cyklotrás v regióne
Strategický cieľ:	1.4 Rozvoj cestovného ruchu a kultúry
Garant:	Obec Kunešov
Kontaktná osoba garanta:	PhDr. Mária Slašťanová - starostka
Termín realizácie:	01/2020 – 12/2020
Súčasný stav:	Absencia cyklotrás v obci
Cieľ projektu:	Zvýšenie atraktivity obce z hľadiska cykloturistiky
Výstupy:	Vybudované cyklotrasy napojené na regionálnu sieť cyklotrás s potrebnými značeniami, tabuľami
Užívatelia:	Obyvatelia obce, návštevníci obce
Indikátory monitoringu:	Celková dĺžka vybudovaných cyklotrás v kilometroch, počet informačných bodov a smerových tabuľ

Zmluvné podmienky:	Stanovené v rámci verejného obstarávania
Riziká:	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO
Spolupráca:	Externá projektová a poradenská spoločnosť
Odhadované náklady spolu:	50 000,00 €
Zdroje financovania:	Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 Vlastné prostriedky z rozpočtu obce

Základné údaje o projektovom zámere č. 14

Názov projektu:	Zriadenie miestneho múzea dedinskej kultúry
Strategický cieľ:	1.4 Rozvoj cestovného ruchu a kultúry
Garant:	Obec Kunešov
Kontaktná osoba garanta:	PhDr. Mária Slašťanová - starostka
Termín realizácie:	01/2018 – 12/2018
Súčasný stav:	Absencia výstavných priestorov v obci
Cieľ projektu:	Rozvoj spoločenského a kultúrneho života obce
Výstupy:	Múzeum dedinskej kultúry, slúžiaci nielen miestnym obyvateľom, ale aj turistom a návštevníkom obce
Užívatelia:	Obyvatelia obce, návštevníci obce
Indikátory monitoringu:	Celková výstavná plocha v m ² , počet vystavených exponátov, návštevnosť múzea za rok
Zmluvné podmienky:	Stanovené v rámci verejného obstarávania
Riziká:	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO
Spolupráca:	Externá projektová a poradenská spoločnosť
Odhadované náklady spolu:	50 000,00 €
Zdroje financovania:	Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 Mimoriadne dotácie zo štátneho rozpočtu Vlastné prostriedky z rozpočtu obce

Základné údaje o projektovom zámere č. 15

Názov projektu:	Obnova a dobudovanie orientačných a informačných tabúľ v obci
Strategický cieľ:	1.4 Rozvoj cestovného ruchu a kultúry
Garant:	Obec Kunešov
Kontaktná osoba garanta:	PhDr. Mária Slašťanová - starostka
Termín realizácie:	01/2018 – 12/2018
Súčasný stav:	Nedostatočný počet a nízka kvalita orientačných a informačných tabúľ v obci
Cieľ projektu:	Zlepšiť informovanosť a orientáciu v obci hlavne pre návštevníkov a turistov

Výstupy:	Nové moderné informačné a orientačné tabule upozorňujúce na dôležité a významné miesta a lokality v obce
Užívatelia:	Obyvatelia obce, návštevníci obce
Indikátory monitoringu:	Počet umiestnených informačných a orientačných tabúl
Zmluvné podmienky:	Stanovené v rámci verejného obstarávania
Riziká:	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO
Spolupráca:	Externá projektová a poradenská spoločnosť
Odhadované náklady spolu:	35 000,00 €
Zdroje financovania:	Program rozvoja vidieka SR 2014 – 2020 Vlastné prostriedky z rozpočtu obce

Základné údaje o projektovom zámere č. 16

Názov projektu:	Vybudovanie zberného dvora
Strategický cieľ:	3.3 Rozvoj odpadového hospodárstva
Garant:	Obec Kunešov
Kontaktná osoba garanta:	PhDr. Mária Slašťanová - starostka
Termín realizácie:	01/2020 – 12/2020
Súčasný stav:	Absencia zberného dvora v obci
Cieľ projektu:	Zlepšenie kvality životného prostredia pomocou separovaného zberu odpadov
Výstupy:	Zberný dvor pre obyvateľov obce na ukladanie vybraných vyseparovaných zložiek odpadu
Užívatelia:	Obyvatelia obce
Indikátory monitoringu:	Štatistické ukazovatele o množstve a druhu odovzdaného odpadu počas roka
Zmluvné podmienky:	Stanovené v rámci verejného obstarávania
Riziká:	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO
Spolupráca:	Externá projektová a poradenská spoločnosť
Odhadované náklady spolu:	100 000,00 €
Zdroje financovania:	Environmentálny fond Vlastné prostriedky z rozpočtu obce

Základné údaje o projektovom zámere č. 17

Názov projektu:	Úprava a regulácia potoka Kopernica
Strategický cieľ:	3.4 Rozvoj environmentálnej infraštruktúry
Garant:	Obec Kunešov
Kontaktná osoba garanta:	PhDr. Mária Slašťanová - starostka
Termín realizácie:	01/2021 – 12/2021

Súčasný stav:	Potok Kopernica regulovaný len na 200 m
Cieľ projektu:	Úprava a regulácia zvyšnej časti potoka Kopernica - protipovodňové opatrenia
Výstupy:	Potok Kopernica regulovaný po celej dĺžke na území Obce Kunešov
Užívatelia:	Obyvatelia obce
Indikátory monitoringu:	Dĺžka upravených a regulovaných častí potoka Kopernica v metroch
Zmluvné podmienky:	Stanovené v rámci verejného obstarávania
Riziká:	Neschválenie NFP, výber dodávateľa cez VO
Spolupráca:	Externá projektová a poradenská spoločnosť
Odhadované náklady spolu:	100 000,00 €
Zdroje financovania:	Environmentálny fond Vlastné prostriedky z rozpočtu obce

4. REALIZAČNÁ ČASŤ

Realizačná časť nadväzuje na programovú časť vo väzbe na program a navrhnuté ukazovatele. Realizačná časť obsahuje popis úloh jednotlivých partnerov, popis inštitucionálneho a organizačného zabezpečenia, popis komunikačnej stratégie k jednotlivým cieľovým skupinám a systém monitorovania a hodnotenia.

4.1 Inštitucionálne a organizačné zabezpečenie

Zabezpečenie realizácie a naplnenia Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Obce Kunešov na roky 2015 – 2022 bude dosiahnuté koordinovaným a širokospektrálnym pôsobením všetkých zainteresovaných cieľových skupín v obci v kombinácii s využitím schopností a skúseností všetkých zodpovedných osôb.

Projekty možno uskutočňovať **vlastnými silami obce** alebo za pomoci externistov. Práve prepojenie interných a externých nositeľov projektov urýchli proces realizácie stratégie, resp. môže prebiehať paralelne realizácia viacerých projektov naraz.

Riadiacim orgánom PHSR na úrovni obce je **obecné zastupiteľstvo (OZ)**. Obecné zastupiteľstvo si môže zriadiť komisie ako svoje poradné orgány. Vo vzťahu k realizácii PHSR obecné zastupiteľstvo berie na vedomie návrh strategickú časť dokumentu, schvaľuje celý dokument PHSR a každoročne schvaľuje vyhodnotenie jeho plnenia, taktiež schvaľuje spolufinancovanie jednotlivých projektov financovaných z doplnkových zdrojov financovania a z prostriedkov rozpočtu obce. Obecné zastupiteľstvo v rámci hodnotenia PHSR schvaľuje každoročne hodnotiace a monitorovacie správy, rozhoduje o zmenách a aktualizácii programu.

Výkonným orgánom pre prípravu a realizáciu rozvojových projektov a aktivít PHSR je **starosta obce**, ním riadené inštitúcie obce a vybraní partneri projektov. Orgány zodpovedajú za systém riadenia PHSR a v prípade čerpania pomoci EÚ a dotácií i za systém riadenia pomoci, čerpanie dotácií a použitie úverových zdrojov.

4.2 Komunikačná stratégia

V obci je zabezpečený **plynulý tok informácií** a zabezpečenie činností potrebných pre realizáciu PHSR, ako aj činností v rámci projektového cyklu na úrovni jednotlivých projektov, vrátane procesov s externými subjektmi (príprava projektovej dokumentácie, príslušné povolenia, proces verejného obstarávania, dodávky služieb, tovarov a stavebných prác) a prípravu žiadostí o doplnkové zdroje financovania.

Hlavným cieľom komunikačnej stratégie je komunikácia s občanmi a dosiahnutie stavu, aby bol každý občan o všetkých súvislostiach, ktoré pre neho z PHSR a jeho realizácie vyplývajú, informovaný včas, v dostatočnom rozsahu a primeranou formou. Podstatný a hlavný nástroj

komunikácie obce predstavuje **webová stránka obce (<http://kunesov.sk/>)** so sprievodnými komunikačnými kanálmi: informačná tabuľa, rozhlas, verejné zasadnutia zastupiteľstva a pod..

4.3 Monitorovanie a hodnotenie

Monitorovanie plnenia programu rozvoja bude **stálym a dlhodobým procesom** zameraným na sledovanie kvalitatívnych a kvantitatívnych zmien pomocou vybraných ukazovateľov, cieľom ktorého bude získavanie informácií o skutočnom plnení opatrení zameraných na zmenu negatívneho vývoja, resp. o potrebe zmeniť ich výber alebo spôsob realizácie.

Proces monitorovania PHSR sa vykonáva systematicky a priebežne počas celého trvania PHSR až do ukončenia jeho platnosti a to **na úrovni projektov** (základným prvkom monitorovania je projekt), **na úrovni programu** sa pripravuje súhrnná monitorovacia správa za príslušný rok. Vstupnými údajmi pre monitorovanie sú údaje z **plánovaných a dosiahnutých ukazovateľov výstupu**, výsledku a dopadu jednotlivých projektov (uvedené v jednotlivých akčných plánoch v Programovej časti PHSR). Výstupom monitorovania je monitorovacia správa za príslušný rok schválená v OZ.

Proces hodnotenia sa vykonáva na úrovni programu (PHSR) systematicky a priebežne počas celého trvania programu. Proces hodnotenia z hľadiska jeho vykonávania je rozdelený na **strategické a operatívne hodnotenie**.

Operatívne hodnotenie sa zakladá predovšetkým na každoročnom hodnotení - vyhodnotenie PHSR bude prebiehať v zmysle platnej legislatívy o podpore regionálneho rozvoja každoročne hodnotiacou správou a monitorovacou správou, ktoré prejdú schvaľovacím procesom v OZ. Výstupom hodnotenia je hodnotiacia správa za príslušný rok schválená v OZ, ktorá hodnotí pokrok k dosiahnutiu stanovených cieľov jednotlivých prioritných oblastí. Vstupnými údajmi pre prípravu operatívneho hodnotenia sú výsledky monitorovania - monitorovacie správy jednotlivých projektov realizovaných v rámci programu. Hodnotiace a monitorovacie správy PHSR sú podkladom pre rozhodnutia orgánov (OZ, starosta) pri riadení realizácie programu s účelom dosiahnuť žiaduci pokrok smerom k dosiahnutiu cieľov jednotlivých prioritných oblastí PHSR.

5. FINANČNÁ ČASŤ

Pre **finančný plán** je potrebné vychádzať zo súčasných podmienok a očakávaných predpokladov získavania zdrojov na realizáciu programu. Odhad realizácie programu bude vychádzať zo všeobecne očakávaných zdrojov:

- a) **verejné financie, t.j. rozpočet obce**
- b) **fondy EÚ: PROGRAM ROZVOJA VIDIEKA SR 2014 - 2020**
 Opatrenie 7: Základné služby a obnova dedín vo vidieckych oblastiach
 Opatrenie 19: LEADER
- c) **ďalšie zdroje**
  - zdroje BBSK
  - vlastné (predaj, nájom alebo vloženie majetku)
  - externé zdroje (štátny rozpočet, zvýhodnené úvery finančných inštitúcií)
  - súkromné zdroje (fyzické a právnické podnikateľské subjekty alebo združenia)

Indikatívny finančný plán špecifikuje pre každú prioritu a na každý rok finančný prídelenie. Ide o finančný prídelenie plánovaný ako príspevok z každého fondu, iných finančných nástrojov (pokiaľ priamo prispievajú k príslušnému finančnému plánu), ako aj o celkovú výšku verejných a odhadovaných súkromných zdrojov, ktoré zodpovedajú podielu každého jednotlivého fondu.

Indikatívny finančný plán (v tis. EUR):

Oblasti rozvoja obce	Roky										Spolu	
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023		
Hospodárska oblasť		110	260	130	105	400	150					1 155
Sociálna oblasť												
Environmentálna oblasť							100	100				200

Zdroj: vlastné spracovanie

Dôležitým zdrojom finančného zabezpečenia podpory regionálneho rozvoja sú **prostriedky zo Štrukturálnych fondov Európskej únie**. Možnosť získať verejné finančné zdroje z rozpočtu Európskej únie a rozpočtu Slovenskej republiky je často viazaná na schopnosť obce spolufinancovať projekty z vlastných zdrojov, prípadne zo zdrojov súkromných investorov. Pomoc zo štrukturálnych fondov je určená regiónom a oblastiam, ktoré vykazujú nízku úroveň hospodárskeho rozvoja. Podľa platných pravidiel Európskej únie sú podporované tie regióny, ktoré zodpovedajú ekonomicky a geograficky stanoveným cieľom štrukturálnej politiky.

Ďalšími možnosťami financovania projektov disponujú ministerstvá, Banskobystrický samosprávny kraj a rôzne súkromné alebo vládne nadačné fondy na území Slovenska či iných štátov. Bankové inštitúcie poskytujú okrem komerčných úverov a pôžičiek i podporné programy pre spolufinancovanie rozličných projektových zámerov.

ZÁVER

PHRSR Obce Kunešov je strategický strednodobý dokument, ktorý určuje víziu rozvoja obce, prioritné rozvojové oblasti a strategické ciele ich naplnenia. Tento dokument je základným východiskom pre spracovanie ďalších materiálov rozvoja jednotlivých oblastí života obce.

PHSRR je otvoreným dokumentom, ktorý bude vyhodnocovaný a aktualizovaný na zasadnutiach obecného zastupiteľstva podľa potreby.

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoje Obce Kunešov schválilo Obecné zastupiteľstvo na svojom 7. riadnom zasadnutí dňa 28.07.2015 uznesením číslo 28/2015. Dátum nadobudnutia účinnosti je 29.7.2015.

Schválený PHSR Obce Kunešov na roky 2015 - 2022 je zverejnený na internetovej stránke obce: <http://kunesov.sk/>

ZOZNAM PRÍLOH

Príloha č. 1 – Tabuľková časť

Príloha č. 2 – Obrazová príloha

Príloha č. 3 – Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu

Príloha č. 1 – Tabuľková časť

Tabuľka č. 1:

Výmera územia, využitie pôdy v m²:

Celková výmera:	23 630 157,00
Poľnohospodárska pôda spolu:	12 398 950,00
<i>Orná pôda</i>	1 400 918,00
<i>Chmeľnice</i>	-
<i>Vinice</i>	-
<i>Záhrady</i>	38 662,00
<i>Ovocné sady</i>	-
<i>Trvalé trávne porasty</i>	10 959 370,00
Nepoľnohospodárska pôda spolu:	11 231 207,00
<i>Lesné pozemky</i>	10 101 887,00
<i>Vodné plochy</i>	176 590,00
<i>Zastavané plochy a nádvoria</i>	314 954,00
<i>Ostatná plocha</i>	637 776,00

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Tabuľka č. 2:

Historický vývoj počtu obyvateľov podľa jednotlivých sčítaní:

Roky	1869	1880	1890	1900	1910	1921	1930	1940	1950	1961	1970	1980	1991
Spolu	1928	1652	1773	1810	1913	1622	1839	1967	360	407	399	318	261

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Tabuľka č. 3:

Stav trvale bývajúceho obyvateľstva:

Roky	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Muži	124	119	123	126	128	127	125	126	128	127	125	125	123	121
Ženy	123	118	119	126	129	129	127	127	122	120	123	122	117	117
Spolu	247	237	242	252	257	256	252	253	250	247	248	247	240	238

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Tabuľka č. 4:

Prírodný pohyb obyvateľstva:

Roky	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Živonarodení	0	1	3	3	6	1	6	2	1	1	2	3	1	1
Zomretí	2	2	3	1	0	2	1	3	4	1	4	2	4	3
Prírodný prírastok / úbytok	-2	-1	0	2	6	-1	5	-1	-3	0	-2	1	-3	-2

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Tabuľka č. 5:

Migračný pohyb obyvateľstva:

Roky	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Prisťahovaní	1	2	9	11	4	3	1	4	1	2	7	3	1	2
Odstťahovaní	2	6	4	3	5	3	10	2	1	5	7	5	5	2
Migračný prírastok / úbytok	-1	-4	5	8	-1	0	-9	2	0	-3	0	-2	-4	0

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Tabuľka č. 6:

Celkový prírastok / úbytok obyvateľstva:

Roky	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Celkový prírastok / úbytok	-3	-5	5	10	5	-1	-4	1	-3	-3	-2	-1	-7	-2

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Tabuľka č. 7:

Štruktúra obyvateľstva podľa veku:

Roky	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014		
																			SPOLU	MUŽI	ŽENY
0 - 4	13	15	12	12	9	8	6	6	9	15	16	19	15	13	8	10	10	11	11	-4	7
5 - 9	24	22	14	14	17	15	16	15	14	10	9	6	9	10	14	15	17	13	12	-8	4
10 - 14	20	15	20	20	19	21	21	19	19	19	16	17	15	14	10	13	10	12	11	-6	5
15 - 19	22	23	26	28	22	17	15	16	18	18	21	20	20	17	19	13	14	13	14	-5	9
20 - 24	20	17	18	24	27	23	22	23	23	23	20	16	17	17	15	16	17	15	13	-8	5
25 - 29	13	16	17	16	14	17	15	17	19	21	23	23	23	24	23	19	16	17	16	-7	9
30 - 34	30	26	20	15	13	10	15	16	15	14	15	12	15	16	20	24	23	22	21	-11	10

Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Obce Kunešov na roky 2015 - 2022

35 - 39	19	17	20	24	27	28	25	22	19	16	10	14	14	14	14	15	14	15	18	-9	9
40 - 44	18	20	17	18	14	17	16	21	25	30	30	28	23	18	17	11	14	14	12	-7	5
45 - 49	20	17	20	20	19	17	18	18	20	16	19	18	22	26	28	31	28	21	17	-7	10
50 - 54	5	9	12	14	17	20	17	17	17	16	15	19	19	21	17	21	18	22	26	-16	10
55 - 59	9	6	5	4	5	5	9	12	14	17	19	16	15	15	15	13	19	21	22	-11	11
60 - 64	15	12	9	9	8	7	4	3	4	5	6	10	13	14	14	17	15	15	14	-9	5
65 - 69	17	19	22	18	14	14	11	9	8	7	6	3	2	3	4	6	9	11	13	-9	4
70 - 74	11	11	10	15	16	12	13	14	13	12	11	10	7	6	5	3	3	1	1	0	1
75 - 79	5	6	4	2	6	7	9	8	8	8	9	9	12	10	9	6	6	4	4	-1	3
80 - 84	2	0	2	3	2	3	4	4	3	6	6	8	7	8	8	7	6	7	6	-1	5
85 - 89	0	2	2	2	1	1	0	1	3	3	4	3	4	2	5	6	6	5	5	-1	4
90 - 94	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	0	0	2	2	2	2	1	1	-1	0
95 - 99	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	1	0	1
nad 100	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
SPOLU	263	253	250	258	250	242	237	242	252	257	256	252	253	250	247	248	247	240	238	-121	117

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Tabuľka č. 8:

Obyvateľstvo podľa ekonomickej aktivity (SODB 2011):

	Osoby ekonomicke aktívne				Osoby na rodičovskej dovolenke	Nepracujúci dôchodcovia	Ostatní nezávislí	Osoby závislé				Ostatní závislí, nezistení	SPOLU
	spolu	z toho						spolu	v tom				
		osoby na materskej dovolenke	pracujúci dôchodcovia	nezamestnaní					deti do 16 rokov	študenti stredných škôl	študenti vysokých škôl		
Počet obyvateľov	127	0	2	32	4	51	3	47	38	6	3	18	250

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Tabuľka č. 9:

Obyvateľstvo podľa produktivity (SODB 2011):

		MUŽI	ŽENY	SPOLU
Podiel obyvateľstva	predproduktívny vek	14,96	13,82	14,40
	produktívny vek	77,17	68,29	72,80
	poproduktívny vek	7,87	17,89	12,80

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Tabuľka č. 10:

Počet evidovaných uchádzačov o zamestnanie:

Roky	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
UoZ	17	22	29	37	35	45	38	37	28	29	20	16	21	29	34	31	38	29	37

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Tabuľka č. 11:

Obyvateľstvo podľa pohlavia a národnosti:

Národnosť	Muži	Ženy	Spolu
Slovenská	100	81	181
Česká	1	1	2
Nemecká	12	23	35
Poľská	1	0	1
Nezistená	13	18	31
Spolu	127	123	250

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Tabuľka č. 12:

Obyvateľstvo podľa pohlavia a stupňa najvyššieho dosiahnutého vzdelania:

Najvyššie dosiahnuté vzdelanie	MUŽI	ŽENY	SPOLU
Základné	28	36	64
Učňovské (bez maturity)	31	17	48
Stredné odborné (bez maturity)	16	13	29
Úplné stredné učňovské (s maturitou)	5	4	9
Úplné stredné odborné (s maturitou)	17	12	29
Úplné stredné všeobecné	3	2	5
Vyššie odborné vzdelanie	1	3	4
Vysokoškolské bakalárske	0	2	2
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	1	8	9
Vysokoškolské spolu	1	10	11
Bez školského vzdelania	19	17	36
Nezistené	6	9	15
SPOLU	127	123	250

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Tabuľka č. 13:

Obyvateľstvo podľa pohlavia a náboženského vyznania:

Náboženské vyznanie	Muži	Ženy	Spolu
Rímskokatolícka cirkev	94	97	191
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	13	4	17
Bez vyznania	3	2	5
Iné	2	1	3
Nezistené	15	19	34
Spolu	127	123	250

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Tabuľka č. 14:

Obyvateľstvo podľa pohlavia a materinského jazyka:

Materinský jazyk	MUŽI	ŽENY	SPOLU
Slovenský	106	89	195
Český	0	1	1
Nemecký	5	16	21
Poľský	1	0	1
Iný	2	1	3
Nezistený	13	16	29
SPOLU	127	123	250

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Tabuľka č. 15:

Byty v bytových budovách:

Obdobie výstavby bytov	pred r.1919	1919 - 1945	1946 - 1960	1961 - 1970	1971 - 1980	1981 - 1990	1991 - 2000	2001 - 2005	2006 a neskôr	Nezistené	SPOLU
Počet bytov	2	50	4	11	1	7	2	0	1	16	94
z toho Obývané byty	2	50	4	11	1	7	2	0	1	5	83
z toho Neobývané byty	0	0	0	0	0	0	0	0	0	11	11

Forma vlastníctva bytov	Byty obývané vlastníkom	Družstevné byty	Byty v nájme	Iná forma vlastníctva bytu	Nezistené	SPOLU
Počet bytov	70	0	3	7	1	81

Systém dodávky vody	V obytnej jednotke je tečúca voda	V obytnej jednotke nie je tečúca voda	Nezistené	SPOLU
Počet bytov	72	4	5	81

Kúpeľňa v byte	V obytnej jednotke je zabudovaná vaňa alebo sprcha	V obytnej jednotke nie je zabudovaná vaňa alebo sprcha	Nezistené	SPOLU
Počet bytov	72	5	4	81

Typ kúrenia	Centrálne kúrenie	Bez centrálného kúrenia	Nezistené	SPOLU
Počet bytov	35	42	4	81

Toaleta v byte	V obytnej jednotke je splachovací záchod	V obytnej jednotke nie je splachovací záchod	Nezistené	SPOLU
Počet bytov	70	7	4	81

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Tabuľka č. 16:

Počet detí v materskej škole:

Roky	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Počet detí	11	14	14	16	14	10	7	8	10	11	10	11	9	8	10	10	11	11	11

Zdroj: <http://datacube.statistics.sk/>

Príloha č. 2 – Obrazová príloha

Obrázok č. 1 – Pohľadnica obce:

Zdroj: Obec Kunešov

Obrázok č. 2 – Rímskokatolícky kostol Sv. Michala archanjela:

Zdroj: Obec Kunešov

Obrázok č. 3 – Interiér kostola:

Zdroj: Obec Kunešov

Obrázok č. 4 – Pohľad na kostol a obec:

Zdroj: Obec Kunešov

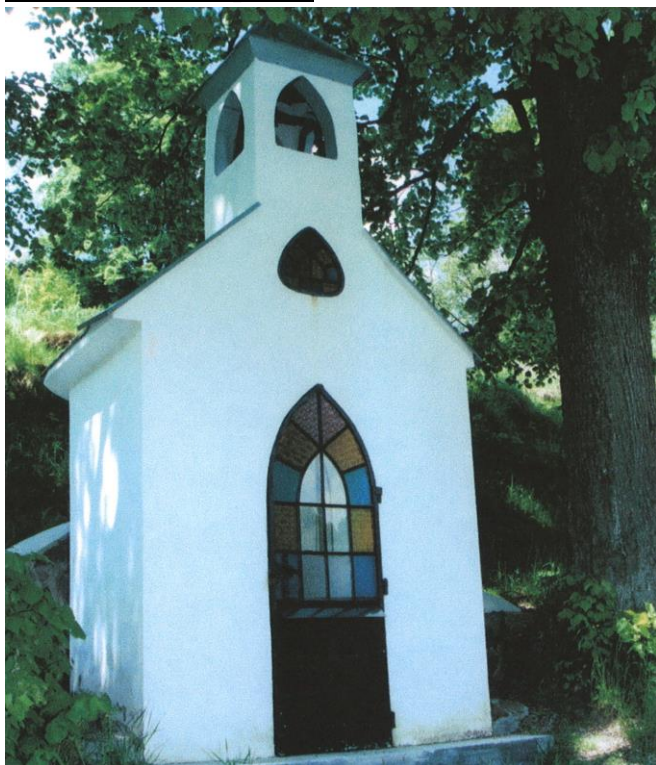

Obrázok č. 5 – Budova obecného úradu a materskej školy:

Zdroj: Obec Kunešov

Obrázok č. 6 – Kaplnka:

Zdroj: Obec Kunešov

Obrázok č. 7 – Pamätník:

Zdroj: Obec Kunešov

Obrázok č. 8 – Požiarna zbrojnica:

Zdroj: Obec Kunešov

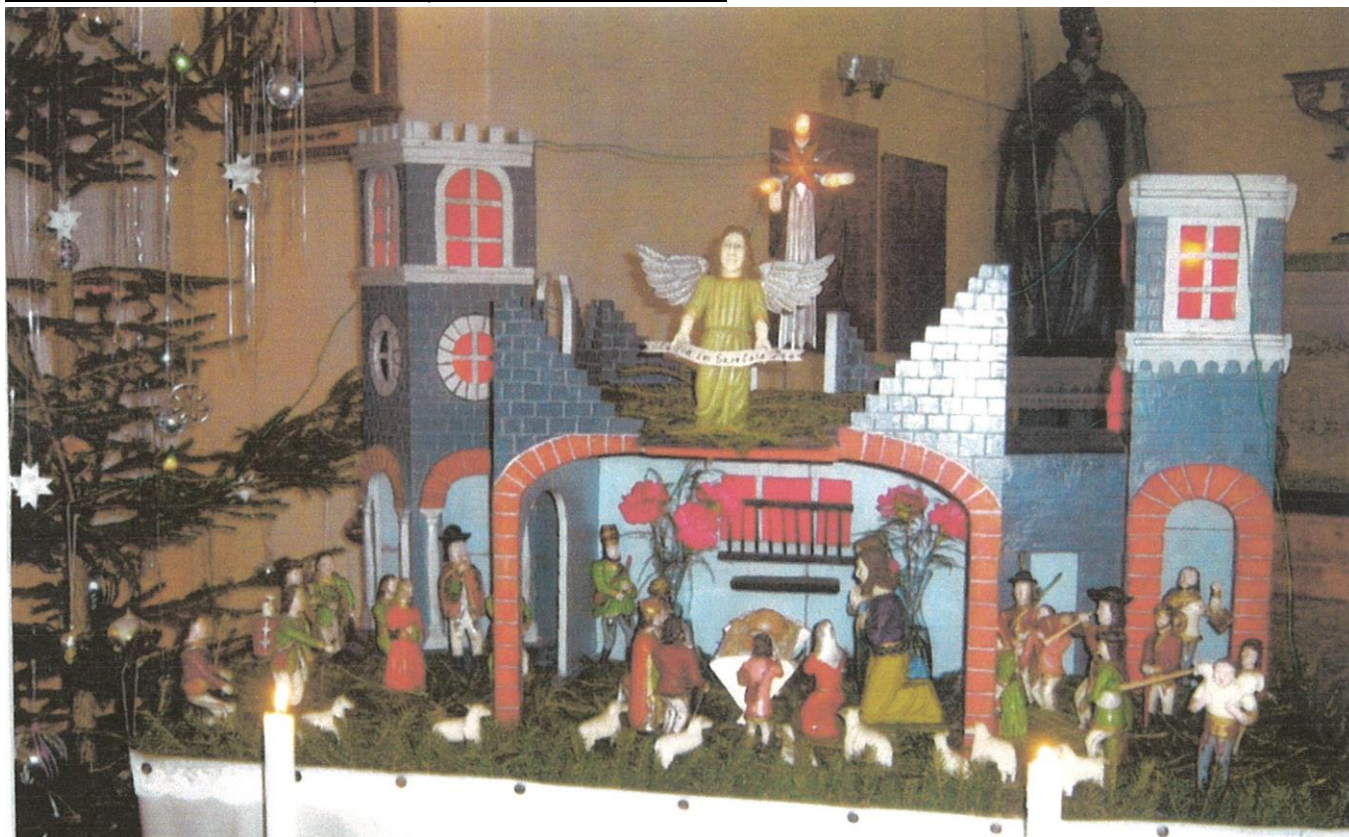

Obrázok č. 9 – Ručne vyrezávaná kolíska z Kunešova:

Zdroj: Obec Kunešov

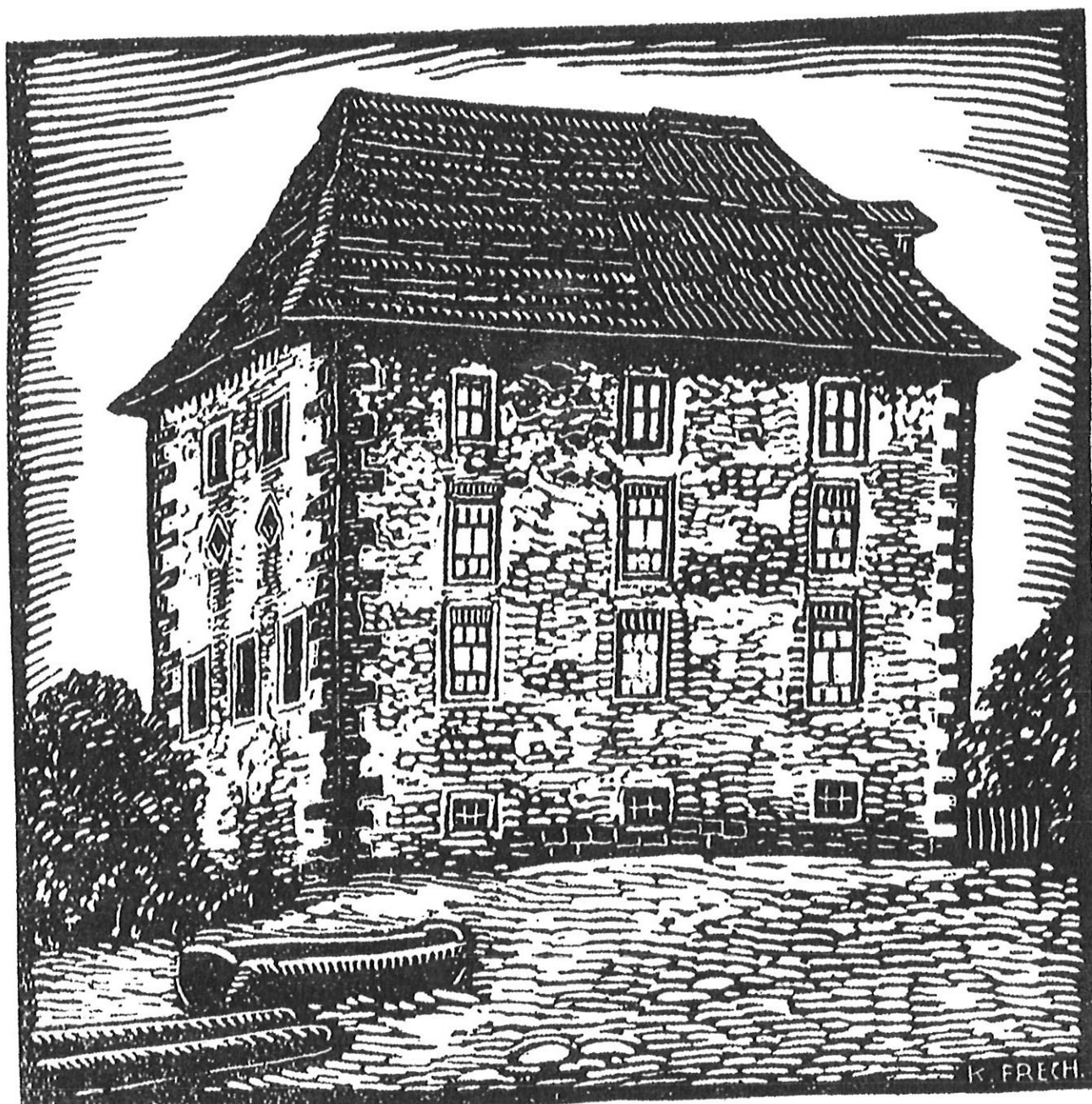
Obrázok č. 10 – Ručne vyrezávaný Betlehem z Kunešova:

Zdroj: Obec Kunešov

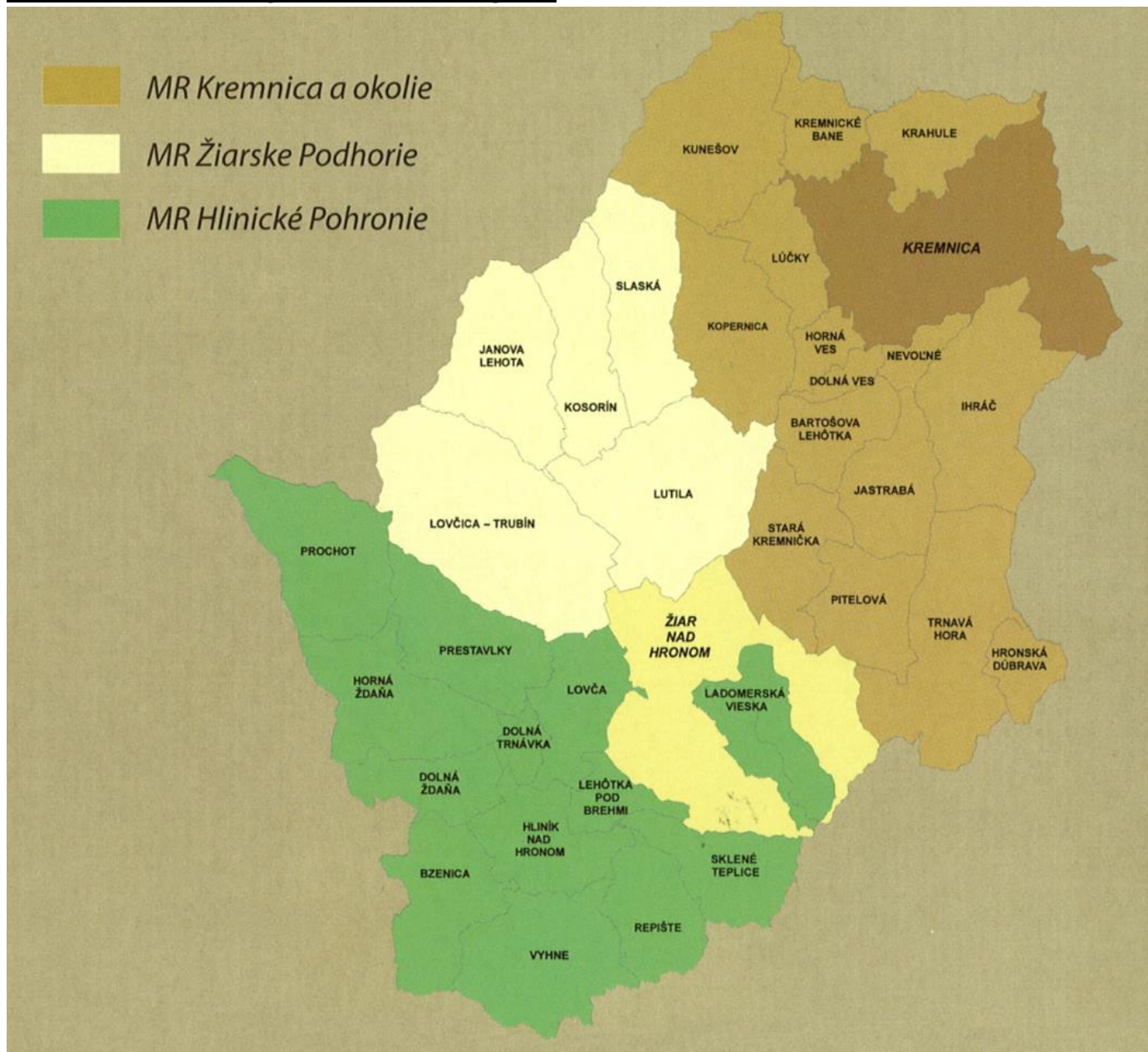

Obrázok č. 11 – Erbrichterhaus – dom dedičného richtára:

Zdroj: Obec Kunešov

Obrázok č. 12 – Mikroregionálne združenia regiónu:

Zdroj: Obec Kunešov, brožúra: *Prístup LEADER príležitosť pre rozvoj vidieka*

Príloha č. 3 – Vyhodnotenie dotazníkového prieskumu

ZÁKLADNÉ ÚDAJE O RESPONDENTOCH:

Kategoríe údajov		Počet respondentov	Podiel respondentov
Pohlavie:	žena	19	57,58
	muž	14	42,42
Vek:	do 18		
	18 – 24	1	3,03
	25 - 49	12	36,36
	50 - 59	7	21,21
	60 - 69	9	27,27
	nad 70	4	12,12
Dosiahnuté vzdelanie:	bez vzdelania		
	základné	9	27,27
	stredné bez maturity	9	27,27
	stredné s maturitou	12	36,36
	vysokoškolské I stupňa	2	6,06
	vysokoškolské II a III stupňa	1	3,03
Zamestnanie:	nezamestnaný	7	21,21
	poľnohospodárstvo, baníctvo	2	6,06
	priemysel a stavebníctvo	8	24,24
	služby (obchod, doprava ...)	6	18,18
	školsťvo, zdravotníctvo, veda	3	9,09
	ekonomicky neaktívny	7	21,21
Ako dlho bývate v obci?	0 – 5 rokov		
	6 – 10 rokov	2	6,06
	11 - 20 rokov	2	6,06
	viac ako 20 rokov	29	87,88

V rámci dotazníkového prieskumu sme sa snažili osloviť **reprezentatívnu skupinu obyvateľov** čo sa týka pohlavia, veku, vzdelania aj zamestnania. Aj napriek tomu počet žien mierne prevláda nad oslovenými mužmi. Ani veková štruktúra respondentov nie je rovnomerná, prevláda veková skupina 25 – 49 – ročných. Najviac z opýtaných malo ukončené vzdelanie stredné s maturitou, pričom vzdelanie základné a stredné bez maturity malo tiež vysoký počet opýtaných. Táto štruktúra odzrkadľuje aj vzdelanostnú štruktúru všetkých obyvateľov obce. Čo sa týka zamestnania, štruktúra respondentov je pomerne rovnomerná. Najviac opýtaných pracuje v priemysle a v stavebníctve, veľa je však aj nezamestnaných a ekonomicky neaktívnych respondentov. 87,88 % opýtaných žije v obci viac ako 20 rokov, čiže majú prehľad o vývoji, súčasnom stave, ako aj smerovaní obce.

HODNOTENIE OBCE:

Kategoríe údajov		Počet respondentov
Obec vnímam ako sídlo vhodné pre:	trvalé bývanie	28
	prácu	
	rekreáciu	5
	iné	
Aká je podľa Vás kvalita života v obci?	zlá	2
	priemerná	14
	dobrá	16
	veľmi dobrá	1
Ktoré sú podľa Vás hlavné výhody, silné stránky obce?	množstvo kultúrno-historických atrakcií v obci	
	organizovanie významných podujatí	9
	kvalita životného prostredia	26
	možnosti pre športové aktivity obyvateľov	5
	významné postavenie obce v regióne	1
	bohatý kultúrny a spoločenský život	
	činnosť vzdelávacích inštitúcií	
	práca s deťmi a mládežou	9
	výhodná poloha	20
	potenciál rozvoja pre cestovný ruch	6
	<i>vlastné: žiadne, tichá obec</i>	2
Ktoré sú podľa Vás hlavné nevýhody, slabé stránky obce?	málo kultúrno-historických atrakcií v obci	21
	málo kultúrno-spoločenských podujatí	11
	nízka kvalita životného prostredia	1
	obmedzené možnosti pre športovanie	11
	nevýhodná geografická poloha v rámci regiónu	5
	málo aktivít samosprávy pre rozvoj obce	3
	absencia, nízka kvalita vzdelávacích inštitúcií	3
	málo mimoškolských aktivít pre deti	11
	nedostatočné dopravné prepojenie na mesto	15
	malá propagácia obce v cestovnom ruchu	14
	<i>vlastné: absencia zberného dvora, málo pracovných príležitostí (2x)</i>	3

Podľa opýtaných Obec Kunešov je vhodným miestom pre trvalé bývanie, to znamená, že disponuje všetkými základnými službami. Kvalitu života hodnotili respondenti ako priemernú až dobrú. Najpozitívnejšie hodnotili opýtaní kvalitu životného prostredia a výhodnú polohu obce. Ďalšími silnými stránkami obce sú organizovanie významných podujatí a práca s deťmi a mládežou. Naopak, ako nevýhody označili respondenti málo kultúrno-historických atrakcií v obci. Ďalšími nevýhodami sú aj nedostatočné dopravné prepojenie na mesto a malá propagácia obce v cestovnom ruchu. Slabými stránkami obce sú tiež málo kultúrno-spoločenských podujatí, obmedzené možnosti pre športovanie a málo mimoškolských aktivít pre deti. Tieto postrehy opýtaných slúžili na zostavenie silných a slabých stránok v rámci SWOT analýzy.

Ako hodnotíte jednotlivé oblasti vo Vašej obci? (1) málo rozvinuté, (5) veľmi rozvinuté

Oblasti života v obci:	Bodové hodnotenie:	Počet hodnotení od respondentov				
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)
Individuálna bytová výstavba		26	1	1		
Hromadná bytová výstavba		25	2	1		
Ekonomika – podnik. prostredie, služby a pod.		21	4	1		
Doprava a komunikácie – cesty, chodníky		7	13	6		
Technická infraštruktúra – osvetlenie, kanalizácia		3	12	11		2
Odpadové hospodárstvo – odvoz smetí, zberný dvor		3	8	7	8	5
Životné prostredie – čistota, hlučnosť, prašnosť		2	7	2	10	7
Sociálna oblasť – sociálne služby, pracovníci		11	10	5		1
Zdravotníctvo – lekári, lekárne, pohotovosť		21	2	1	1	1
Školstvo – MŠ, ZŠ, SŠ, školská jedáleň, klub		9	5	6	5	3
Šport – ihriská, kluby		12	8	3	2	
Kultúra – kultúrny dom, podujatia		10	7	7	2	1
Propagácia – internetová stránka, brožúry, letáky		10	12	1	2	2
Cestovný ruch – turistické atrakcie, počet návštevníkov		17	5	1	1	2
Administratíva – činnosť obecného úradu			6	9	9	2
Bezpečnosť – obecná polícia, kamerový systém		23		1	1	
Informatizácia obce		7	8	9	2	1

Čo sa týka jednotlivých konkrétnych oblastí života v obci respondenti väčšinu z nich hodnotili negatívne. Najhoršie hodnotenie získali oblasti Individuálna a Hromadná bytová výstavba, Ekonomika a Bezpečnosť. Nakoľko sa jedná o malú obec, ktorá nedisponuje napríklad sociálnymi a zdravotníckymi službami, je toto hodnotenie pochopiteľné a opodstatnené. Strednými bodmi hodnotili opýtaní oblasti ako Doprava a komunikácie, Technická infraštruktúra, Odpadové hospodárstvo, Životné prostredie, Administratíva a Informatizácia obce. Nakoľko obec disponuje obmedzenými finančnými prostriedkami, nie je v jej sile rozvíjať všetky oblasti života rovnomerne. Práve zostavením Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja na ďalšie obdobie chce obec pristúpiť k riešeniu najdôležitejších otázok života obce. K tomu pomôžu aj uvedené odpovede, hodnotenia obyvateľov, na základe ktorých si bude vedieť obec zostaviť prioritné oblasti a strategické ciele svojho rozvoja.

ĎALŠÍ ROZVOJ OBCE:

Čo v obci chýba, čo je nutné v jednotlivých oblastiach uskutočniť, vybudovať, zrekonštruovať, alebo rozšíriť v priebehu nasledujúceho obdobia?

Kategoríe údajov		Počet respondentov
1. Hospodárstvo v obci:	vytvoriť priestor (priemyselný park) pre investorov	2
	podporiť otvorenie nových predajní/služieb	11
	podporovať miestnych remeselníkov, výrobcov	16
2. Technická infraštruktúra:	vybudovanie, rozšírenie, rekonštrukcia kanalizácie	26
	vodovodov	2
	plynifikácie	4
	elektrickej siete	3
	tepelného hospodárstva	
3. Miestne komunikácie:	vybudovanie nových, rekonštrukcia pôvodných komunikácií	26
	parkovacích plôch	3
	dopravných značení	
4. Životné prostredie:	oddychové zóny v obci	5
	okrasná a izolačná zeleň	3
	vyčistenie korýt a okolia vodných tokov	26
	čistota (bezprašnosť) komunikácií a verejných priestorov	8
5. Cestovný ruch:	podporiť vznik ubytovacích zariadení	12
	stravovacích zariadení	4
	rekonštrukcia turistických atrakcií	1
	rozšíriť športovú infraštruktúru	11
	vybudovanie náučných chodníkov	7
	vybudovanie cyklotrás	13
	informačné tabule	2
6. Kultúra:	vybudovanie, rekonštrukcia kultúrneho domu	4
	kina	2
	divadla	1
	amfiteátra	
	priestorov pre umelecké skupiny	2
	rozšíriť ponuku kultúrnych podujatí	7
	podpora miestneho folklóru a tradícií	14
7. Telekomunikačné a informačné služby:	pripojenie na Internet	7
	dostupnosť signálu mobilných operátorov	24
	verejné prístupové body	2
	vzdelávanie v oblasti používania PC pre všetky vekové kategórie	3
8. Administratíva:	zvýšiť kvalitu služieb obecného úradu	5
	rozšíriť ponuku služieb obecného úradu	10
	starostlivosť o územie	3
	plánovanie a územný rozvoj	14
9. Sociálne služby:	vybudovanie, zriadenie, rekonštrukcia, alebo rozšírenie nocľahárne	6
	zariadenia núdzového bývania	7
	sociálneho bývania/nájomného bývania	5
	domova dôchodcov	1
	domova sociálnych služieb	3

	denného stacionáru	3
	opatrovateľskej služby	9
	prepravnej služby	1
	klubu dôchodcov	1
	jedálne	
	strediska osobnej hygieny	
	práčovne	
	terénnej opatrovateľskej služby	8
10. Vzdelávanie:	vybudovanie, rekonštrukcia, rozšírenie materskej školy	13
	základnej školy	
	školského klubu	
	školskej jedálne	
	školského ihriska, telocvične	7
11. Zdravotnícke služby:	podporiť vznik ambulancií	22
	lekárni	1
12. Voľný čas, prevencia, bezpečnosť:	vybudovanie, rekonštrukcia detských ihrísk	19
	miesta na stretávanie klubov	7
	kamerového systému	3
	posilnenie obecnej polície	2

V ďalšom bode mali možnosť respondenti vyjadriť sa k rozvojovým prioritám obce, t.j. stanoviť, akým smerom by sa mala obec uberať v budúcnosti, ktorým oblastiam by sa mala venovať najväčšia pozornosť. V hospodárskej oblasti dostalo najviac hlasov „podporovať miestnych remeselníkov, výrobcov“, v rámci technickej infraštruktúry „vybudovanie, rozšírenie, rekonštrukcia kanalizácie“. Ďalej by obyvatelia privítali vybudovanie nových, rekonštrukciu pôvodných komunikácií, ako aj vyčistenie koryta a okolia potoka Kopernica. V rámci cestovného ruchu prioritami obce by mali byť „podporiť vznik ubytovacích zariadení“, „rozšíriť športovú infraštruktúru“ a „vybudovanie cyklotrás“. Podpora miestneho folklóru a tradícií by mala byť prioritou v obce v rámci kultúry. Dostupnosť signálu mobilných operátorov považuje väčšina respondentov za nevyhovujúcu, ktorú by v nasledujúcom období chceli vyriešiť. Vychádzajúc z predchádzajúceho negatívneho hodnotenia činnosti obecného úradu, by respondenti chceli rozšíriť ponuku služieb obecného úradu a zlepšiť plánovanie a územný rozvoj. V rámci sociálnych služieb by obyvatelia obce privítali v obci vybudovanie, zriadenie nocľahárne, zariadenia núdzového bývania, opatrovateľskej služby a terénnej opatrovateľskej služby. Podobne by privítali aj vznik zdravotných ambulancií v obci. V rámci školstva hlavným cieľom obce by mala byť rekonštrukcia materskej školy. Čo sa týka voľného času v obci jednoznačne chýba detské ihrisko, ktoré by mohla obec v rámci ďalšieho obdobia vybudovať. Všetky uvedené informácie boli zohľadnené a zahrnuté do strategických cieľov obce a tie najdôležitejšie boli spracované v podobe akčných plánov v Programovej časti.

NÁVRHY A NÁPADY OBYVATEĽOV:

P.č.	Návrhy a nápady obyvateľov
1.	Regulácia a vyčistenie koryta potoka Kopernica
2.	Očistiť zarastené plochy uprostred obce. Zabezpečiť odvoz kosenej trávy, vytvoriť obecné kompostovisko. Zabezpečiť odvoz nebezpečného odpadu. Nepúšťať voľne psy a zabezpečiť nočný pokoj.
3.	Zriadenie komunitného centra pre usporiadanie a podporu remeselných dielní, prednášok a pod.

Uvedené návrhy a nápady obyvateľov boli tiež zohľadnené pri tvorbe Programovej a Strategickej časti Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja Obce Kunešov na roky 2015 – 2022.